

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική εργασία

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Του

Βάιου Κωνσταντινίδη

Επιβλέπων Καθηγητής: Παναγιώτης Ταχυνάκης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική Φορολογία και Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Φεβρουάριος, 2023

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

©All rights reserved.

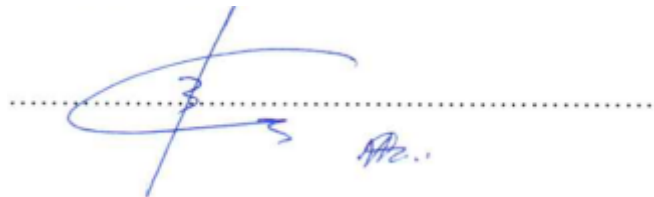
Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και σύμφωνα με τον νόμο Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μας ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι αναφορές σε πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Α.Μ. ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΒΑΪΟΣ, ΑΕΜ: SMAF1614

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

A handwritten signature in blue ink is written over a horizontal dotted line. The signature is stylized and appears to be 'K. V.' followed by a flourish. To the right of the signature, the letters 'Αε.' are written in blue ink.

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΡΙΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Θεσσαλονίκη, 2023

ΚΥΡΙΟΣ ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Καθηγητής Ταχυνάκης Παναγιώτης

ΜΕΛΟΣ 1: Καθηγητής Νεγκάκης Χρήστος

ΜΕΛΟΣ 2: Αν. Καθηγητής Λαδάς Ανέστης

*Αφιερώνεται στην εσωτερική ανθρώπινη δύναμη
που έδωσε ελπίδα στη ζωή μου.*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αφορμή για την επιλογή του θέματος μου ήταν το μάθημα του β' εξαμήνου εσωτερικός έλεγχος. Υποκινητής και αρωγός για την εκπόνηση της παρούσας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας υπήρξε ο Καθηγητής στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κος Παναγιώτης Ταχυνάκης εποπτεύοντας την εργασία μου, τον οποίο ευχαριστώ θερμά για τις εποικοδομητικές του υποδείξεις και την πολύτιμη συμβολή του στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Δεν θα μπορούσα να παραλείψω τους πολύ καλούς συναδέλφους μου όταν πρωτοδιοριστήκαμε στην Τελωνειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών αλλά μετέπειτα τους κέρδισε η ακαδημαϊκή κοινότητα, την Δρ Αγγελική Σαμαρά και τον Δρ Γεώργιο Θανάσα που με την ενθάρρυνση τους, αλλά και τις πολύτιμες συμβουλές τους, όλα έγιναν με επιμέλεια, λεπτομέρεια και πολύ ενδιαφέρον. Τον αγαπητό πρώην συνάδελφό μου και πλέον φίλο μου, που δραστηριοποιείται επαγγελματικά στο Λονδίνο Γεράσιμο Λομβάρδο αλλά και τον πολύ καλό μου φίλο Λεπενιώτη Κωνσταντίνο (ιστορικός του Πανεπιστημίου Κρήτης) για την ηθική υποστήριξη και παρότρυνσή τους, όταν θέτεις όρια να τα ξεπερνάς. Ευχαριστώ πολύ τον καλό μου φίλο και συμφοιτητή Ιωάννη Χατζημπαλιώτη (ιπτάμενο της Πολεμικής Αεροπορίας) που μαζί διανύσαμε όχι μόνο το ταξίδι της γνώσης αλλά και τις από κοινού εβδομαδιαίες aller-retour πτήσεις μας Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ όλους τους καθηγητές του προγράμματος που με τις γνώσεις τους και τις διδασκαλίες τους μου προσέφεραν νέες γνώσεις και φυσικά με βοήθησαν να εξελιχθώ και ως επιστήμονας και ως άνθρωπος. Από ένα τέτοιο πρόγραμμα δεν κερδίζεις μόνο γνώσεις αλλά και πραγματικούς φίλους. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω το πολύτιμο στήριγμά μου - τους γονείς μου, για όλα όσα μου έχουν προσφέρει και για όλη μου την πορεία έως σήμερα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σημαντικό κομμάτι για την πορεία της οικονομίας μιας χώρας είναι το τραπεζικό της σύστημα, με το ρόλο των τραπεζών να είναι καθοριστικός σε τομείς όπως η χρηματοδότηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η διαμόρφωση καταναλωτικών συμπεριφορών, η αποταμίευση, οι εγχώριες και διεθνείς οικονομικές συναλλαγές, κλπ. Επομένως, η μελέτη του κρίνεται σημαντική και αναγκαία.

Με το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης το 2008, οι συνέπειες για το τραπεζικό σύστημα ήταν δυσάρεστες. Τα μέτρα που επιβλήθηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης, όπως για παράδειγμα ο καθορισμός αυστηρών κανόνων για τη λειτουργία τους, οδήγησε τις τράπεζες σε συγχωνεύσεις, μειώσεις του κόστους τους και προσαρμογή στα νέα δεδομένα. Παρόλα αυτά, οι αλλαγές αυτές, τα τελευταία χρόνια, βοήθησαν στην ανάκαμψη και στην επιστροφή σε κέρδη.

Ωστόσο, με το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης, τον Δεκέμβριο του 2020, οι οικονομίες των χωρών σε όλο τον κόσμο, αντιμετώπισαν σοβαρές δυσκολίες. Παράλληλα, τις δυσκολίες αυτές αντιμετώπισαν και οι τράπεζες, οι οποίες θα πρέπει να βρουν τρόπους ώστε να ανακάμψουν σε σύντομο χρονικό διάστημα, για να βοηθήσουν και στην ανάκαμψη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, αλλά και της οικονομίας στο σύνολό της, και να αντιμετωπισθούν οι συνέπειες της πανδημίας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Με δεδομένο τα ανωτέρω, γίνεται προσπάθεια ώστε να εντοπισθούν οι αδυναμίες του τραπεζικού συστήματος και να βρεθούν λύσεις για την επιστροφή των τραπεζών σε συνθήκες ανάπτυξης. Έτσι, βασικός στόχος της παρούσας εργασίας είναι να ελέγξει την μεταβολή των οικονομικών στοιχείων στον τραπεζικό κλάδο, και την μεταβολή της ποιότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους εξετάζοντας τα οικονομικά στοιχεία της περιόδου 2015 – 2020 των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών (Eurobank, Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς) με τη χρήση αριθμοδεικτών για την περίοδο που αναφέρθηκε.

Λέξεις Κλειδιά: Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, Χρηματοοικονομική ανάλυση, Αριθμοδείκτες, Συστημικές τράπεζες

ABSTRACT

An important part of the course of a country's economy is its banking system, with the role of banks being decisive in areas such as the financing of business activities, the formation of consumer behaviors, savings, domestic and international financial transactions, etc. Therefore, its study is considered important and necessary.

With the outbreak of the financial crisis in 2008, the consequences for the banking system were unpleasant. The measures imposed to deal with the crisis, such as for example the definition of strict rules for their operation, led banks to mergers, reductions in their costs and adaptation to the new data. Nevertheless, these changes, in recent years, helped to recover and return to profits.

However, with the outbreak of the health crisis in December 2020, the economies of countries around the world faced serious difficulties. At the same time, the banks also faced these difficulties, which will have to find ways to recover in a short period of time, to help the recovery of businesses and households, but also the economy as a whole, and to deal with the consequences of the pandemic in the best possible way.

Given all the above, an effort is being made to identify the weaknesses of the banking system and to find solutions for the return of the banks to conditions of development. Thus, the main objective of this paper is to check the change in financial data in the banking sector, and the change in the quality of their financial statements by examining the financial data for the period 2015 – 2020 of the four Greek systemic banks (Eurobank, Alpha Bank, National Bank, Piraeus Bank) with the use of numerals for the period mentioned.

Keywords: Greek banking system, financial analysis, Indicators, Systemic banks

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	13
1.1 Εισαγωγή.....	13
1.2 Σκοπός Διπλωματικής.....	13
1.3 Δομή.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΟΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	15
2.1 Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα Της Ελλάδας.....	15
2.2 Έννοια Του Πιστωτικού Συστήματος	28
2.3 Ο Ρόλος Των Πιστωτικών Ιδρυμάτων	29
2.4 Παρουσίαση Των Πιστωτικών Ιδρυμάτων Της Ελλάδας	33
2.4.1 Alpha Bank.....	33
2.4.2 Εθνική Τράπεζα Της Ελλάδος.....	34
2.4.3 Eurobank	36
2.4.4 Τράπεζα Πειραιώς.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ⁴¹	
3.1 Οι Λογιστικές Καταστάσεις Και Πληροφορίες Πιστωτικών Ιδρυμάτων	41
3.2 Ανάλυση Με Χρήση Αριθμοδεικτών.....	42
3.3 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	42
3.3.1.Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας.....	43
3.3.2 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	43
3.3.3 Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	44
3.4 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας.....	44
3.4.1. Αριθμοδείκτης Μεικτού Κέρδους.....	44
3.4.2 Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων.....	45
3.4.3 Αποδοτικότητα Ενεργητικού.....	45
3.5 Αριθμοδείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης	46
3.5.1 Αριθμοδείκτης Χρέους Προς Ίδια Κεφάλαια	46
3.5.2 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια	46

3.6 Αριθμοδείκτες Επενδύσεων	47
3.6.1 Αριθμοδείκτης Κερδών Ανά Μετοχή.....	47
3.7 Αριθμοδείκτες Για Τις Τράπεζες.....	47
3.7.1. Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου	47
3.7.2 Πολλαπλασιαστής Ιδίων Κεφαλαίων	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....49

4.1. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	49
4.1.1. Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις Προς Σύνολο Ενεργητικού.....	49
4.1.2. Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις Προς Καταθέσεις	51
4.1.3. Ρευστά Διαθέσιμα Προς Δάνεια.....	52
4.2.Αριθμοδείκτες Κερδοφορίας / Αποδοτικότητας	54
4.2.1 Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.).....	54
4.2.2 Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)	55
4.2.3 Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης.....	57
4.2.4 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου	58
4.3. Αριθμοδείκτες Επενδύσεων	59
4.3.1. Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου Προς Σύνολο Ενεργητικού	59
4.3.2 Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου Προς Σύνολο Ενεργητικού	60
4.4. Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας.....	62
4.4.1. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια.....	62
4.4.2. Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια	63
4.4.3. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Καταθέσεις	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....66

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 69

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Επιτόκια καταθέσεων και δανεισμού, spread επιτοκίων, πληθωρισμός και πραγματικό επιτόκιο κατάθεσης.	18
Πίνακας 2: Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές στο επιτόκιο καταθέσεων δανεισμού spread και πληθωρισμού.	19
Πίνακας 3: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004-2009, Αλβανία.	21
Πίνακας 4: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004-2009, Βουλγαρία.	22
Πίνακας 5: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004-2009, F.Y.R.Macedonia.	22
Πίνακας 6: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004-2009, Ρουμανία.	23
Πίνακας 7: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004-2008, Σερβία.	23
Πίνακας 8: Εξέλιξη καταθέσεων και υπολοίπου δανείων (προ προβλέψεων), ετήσιες διαφορές επί τοις εκατό.	27
Πίνακας 9: Συμμετοχή των πέντε μεγαλύτερων τραπεζών σε σύνολο ενεργητικού.	31
Πίνακας 10: Alpha Bank, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	33
Πίνακας 11: Alpha Bank και Εμπορική Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	34
Πίνακας 12: Εθνική Τράπεζα, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	35
Πίνακας 13: Εθνική τράπεζα και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	36
Πίνακας 14: Eurobank, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	37
Πίνακας 15: Eurobank και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	38
Πίνακας 16: Τράπεζα Πειραιώς, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	39
Πίνακας 17: Τράπεζα Πειραιώς και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.	40
Πίνακας 4.1.: Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015-2020.	50
Πίνακας 4.2.: Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις / Καταθέσεις ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020.	51
Πίνακας 4.3.: Αριθμοδείκτης Ρευστά Διαθέσιμα / Δάνεια ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020.	53
Πίνακας 4.4- Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.)	54
Πίνακας 4.5 - Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)	56
Πίνακας 4.6-Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης.	57
Πίνακας 4.7-Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου.	58
Πίνακας 4.8. -Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού	59

Πίνακας 4.9 - Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού ...	61
Πίνακας 4.10 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια	62
Πίνακας 4.11 - Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια	63
Πίνακας 4.12 - Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια	64

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Επίπεδο πληθωρισμού, 1988-2004.....	17
Σχήμα 2: Κεφαλαιοποίηση και αριθμός τραπεζών, 1990-2018.....	20
Σχήμα 3: Τραπεζικές Πιστώσεις στον Ιδιωτικό Τομέα (% ΑΕΠ).	20
Σχήμα 4: Δάνεια προς σύνολο ενεργητικού.....	21
Σχήμα 5: Δάνεια προς ιδιώτες.....	24
Σχήμα 6:Ελληνικός τραπεζικός κλάδος.....	25
Σχήμα 7: Νέα δάνεια προς επιχειρήσεις και ιδιώτες και σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου, 2007-2018.....	26
Σχήμα 8: Αποταμιεύσεις νοικοκυριών.....	26
Σχήμα 9: Ποσοστό μη-εξυπηρετούμενων δανείων σε σύνολο υπολοίπου χορηγήσεων. .	28
Σχήμα 10: Χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση στην οικονομία.....	30
Σχήμα 11: Αριθμός χρεωστικών και πιστωτικών καρτών.....	32

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 4.1.: Γραμμική απεικόνιση ελληνικών συστημικών τραπεζών αριθμοδείκτη Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού (2015 - 2020)	51
Διάγραμμα 4.2.: Γραμμική απεικόνιση αριθμοδείκτη Χορηγήσεις / Καταθέσεις ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020	52
Διάγραμμα 4.3.: Γραμμική απεικόνιση ελληνικών συστημικών τραπεζών Αριθμοδείκτη Ρευστά Διαθέσιμα / Δάνεια (2015 - 2020).....	53
Διάγραμμα 4.4- Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.).	55
Διάγραμμα 4.5-Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)	56
Διάγραμμα 4.6-Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης	57
Διάγραμμα 4.7-Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου	67
Διάγραμμα 4.8-Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού... ..	60

Διάγραμμα 4.9-Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού..	61
Διάγραμμα 4.10 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια	62
Διάγραμμα 4.11-Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια.....	64
Διάγραμμα 4.12 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Καταθέσεις.....	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει ως θέμα το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα και την αποτύπωση των αριθμοδεικτών του. Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει διέλθει από μια σημαντικότερη κρίση, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την αναδιάρθρωση των τραπεζών, με τον δραστικό περιορισμό του αριθμού τους, δια μέσου σειράς εξαγορών, όπως επίσης και τον περιορισμό των δραστηριοτήτων τους, με πώληση των θυγατρικών τους στις Βαλκανικές χώρες και με αποσύνδεση από τις εταιρίες με λοιπές δραστηριότητες. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο, ο αποτελεσματικότερος τρόπος να αποτυπωθούν οι εν λόγω αλλαγές αποτελεί η ανάλυση με χρήση αριθμοδεικτών. Έτσι, οι αριθμοδείκτες βοηθούν το επενδυτικό κοινό να έχει μια αντικειμενική εικόνα για την εξέλιξη των τραπεζών.

1.2 Σκοπός Διπλωματικής

Ο σκοπός της εργασίας είναι να ελέγξει την μεταβολή των οικονομικών στοιχείων στον τραπεζικό κλάδο, και την μεταβολή της ποιότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους. Εξετάζοντας τα οικονομικά στοιχεία της περιόδου 2015 – 2020, όπου παρεμβαίνουν διάφορες μεταρρυθμιστικές ή απορρυθμιστικές συνθήκες (όπως η μετάβαση στα νέα λογιστικά πρότυπα, η εφαρμογή της Βασιλείας II, αλλά και η οικονομική κρίση, η επιβολή των μνημονίων που απορρύθμιζε την αγορά, και κατ' επέκταση τον τραπεζικό κλάδο), θέλουμε να ελέγξουμε το αποτύπωμα που άφησαν στις οικονομικές καταστάσεις, και κατά πόσο συνέβαλαν, θετικά ή αρνητικά, στην διαμόρφωση της λογιστικής πληροφόρησης.

Αναλυτικότερα, ελέγχουμε την βελτίωση των οικονομικών καταστάσεων των συστημικών τραπεζών, όπως παρουσιάζονται στο τέλος κάθε χρήσης, μεταξύ των ετών μετά από την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΠΧΑ.

Επίσης ο συγκεκριμένος έλεγχος επαναλαμβάνεται για τις τράπεζες που ασκούν εμπορική δραστηριότητα. Τέλος γίνεται έλεγχος της επιρροής της οικονομικής κρίσης στους οικονομικούς δείκτες των ιδρυμάτων, και στην χρηματιστηριακή τιμή των τραπεζικών ιδρυμάτων.

1.3 Δομή

Η δομή της εργασίας είναι η ακόλουθη:

Στο Πρώτο κεφάλαιο γίνεται η εισαγωγική αναφορά στο αντικείμενο της εργασίας, με διατύπωση του σκοπού και των στόχων της και παράθεση της δομής της.

Στο Δεύτερο κεφάλαιο γίνεται καταγραφή της εξέλιξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας, καθώς και της έννοια και του ρόλου των πιστωτικών ιδρυμάτων, ενώ γίνεται αναφορά στις τέσσερις συστημικές τράπεζες της χώρας.

Στο Τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους αριθμοδείκτες που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων, της οικονομικής θέσης και των προοπτικών της κάθε τράπεζας.

Στο Τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την επεξεργασία των οικονομικών καταστάσεων και τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών που επιλέχθηκαν για την παρούσα περίπτωση.

Τέλος, στο Πέμπτο κεφάλαιο διατυπώνονται τα συμπεράσματα της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

2.1 Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα Της Ελλάδας

Στην παρούσα ενότητα, θα παρουσιαστεί ένα ιστορικό της εξέλιξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας.

Το τραπεζικό σύστημα εμφανίζεται στην Ελλάδα αρκετά μετά την ίδρυση του νεότερου Ελληνικού κράτους. Το 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα, η οποία είχε την αρμοδιότητα της έκδοσης χρήματος (εκδοτικό προνόμιο). Το 188 στο Χρηματιστήριο διαπραγματεύονταν τέσσερις τράπεζες (Κωστής και Τσοκόπουλος, 1998):

- Η Εθνική Τράπεζα
- Η Ναυτική Τράπεζα «ο Αρχάγγελος», η οποία ιδρύθηκε με Βασιλικό Διάταγμα το 1870 και είχε ως επί το πλείστον λειτουργήσει ως ασφαλιστική εταιρία
- Η Γενική Πιστωτική Τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε το 1872 από ομάδα ομογενών πό τον Ανδρέα Συγγρό
- Η Τράπεζα Βιομηχανικής Πιστώσεως, που ιδρύθηκε το 1873

Στην συνέχεια, το 1882 ιδρύθηκε η Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας, υπό τον Ανδρέα Συγγρό, η οποία απέκτησε το προνόμιο έκδοσης χρήματος για τις νέες επαρχίες του κράτους, δηλαδή της Ηπείρου και Θεσσαλίας (Δερτιλής, 1980), η οποία το 1987 συγχωνεύθηκε με την Εθνική Τράπεζα. Αυτό που θα πρέπει να σημειωθεί είναι ότι έως εκείνη την περίοδο, οι τράπεζες στόχευαν στο να έχουν το εκδοτικό προνόμιο και στον δανεισμό του κράτους, με την αγορά ομολόγων και την χρηματοδότηση των δημοσίων επενδύσεων, όπως ο σιδηρόδρομος, ενώ όσες τράπεζες στράφηκαν κυρίως προς τον ιδιωτικό τομέα έκλεισαν σε σύντομο χρονικό διάστημα (Πατρώνης, 2015).

Ως βάση της δημιουργίας του τραπεζικού συστήματος με μια πιο σύγχρονη μορφή θεωρείται ότι είναι το 1898, όπου τα οικονομικά της Ελλάδας περνούν υπό την επιτήρηση και εποπτεία του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου και τίθενται οι πρώτες προϋποθέσεις για τη υιοθέτηση του διπλογραφικού συστήματος (Κωστής και Τσοκόπουλος, 1998), άρα τίθενται οι βάσεις της χρέωσης και πίστωσης. Στη συνέχεια, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, το 1927 η χώρα αιτήθηκε την παροχή εγγυήσεων από την Δημοσιονομική επιτροπή της Κοινωνίας των Εθνών ώστε να λάβει δάνειο. Η Κοινωνία των Εθνών απέστειλε επιτροπή στη χώρα, τα μέλη της οποίας εισηγήθηκαν την λήψη μιας σειράς μέτρων, μεταξύ των οποίων ήταν ο διαχωρισμός των λειτουργιών της Εθνικής Τράπεζας, η οποία, μέχρι τότε, είχε το εκδοτικό προνόμιο, αφού τύπωνε το χρήμα του κράτους και ταυτόχρονα ήταν και εμπορική τράπεζα (Ψαλιδόπουλος, 2015). Έτσι, δημιουργήθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία είχε το εκδοτικό προνόμιο.

Μετά από αυτή την πρώτη περίοδο, το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα παρέμεινε πάντα σε μικρό μέγεθος σε σχέση με τα συστήματα των Ευρωπαϊκών χωρών, καθώς στα τέλη της δεκαετίας του 1920 ο αριθμός των εισηγμένων τραπεζών είχε φτάσει τις 8. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι είχαν ιδρυθεί υποκαταστήματα Ελληνικών τραπεζών σε πόλεις της Ευρώπης που υπήρχε ακμάζων ελληνικός πληθυσμός και στέλλονταν εμβάσματα προς τη χώρα, ενώ επίσης εξυπηρετούνταν και οι εμπορικές συναλλαγές με οίκους του εξωτερικού, εμπορικούς αντιπροσώπους, κ.ο.κ.

Με το τέλος του δεύτερου Παγκοσμίου πολέμου, το τραπεζικό σύστημα επαναδημιουργείται, έχοντας μικρό αριθμό τραπεζών. Ουσιαστικά, έως και τα τέλη της δεκαετίας του 1980 το τραπεζικό σύστημα είναι κρατικό ή σε άλλη διατύπωση κρατικοκεντρικό, αφού οι κυριότερες τράπεζες ήταν κρατικές και η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα ήταν περιορισμένη. Ουσιαστικά, το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα, παρ' ότι ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 υπήρχαν διάφορα είδη χρηματοδοτικών οργανισμών, ωστόσο δύο τράπεζες – η Εθνική Τράπεζα, η οποία είχε συγχωνευθεί με την Τράπεζα Αθηνών και η Εμπορική Τράπεζα, η οποία το 1957 είχε εξαγοράσει την Ιονική και Λαϊκή και που κρατικοποιήθηκε το 1975 - κατείχαν πάνω από το 80% του συνόλου των καταθέσεων και διεξήγαγαν τον μεγαλύτερο όγκο των τραπεζικών εργασιών (Μπήτρος, 1984), άρα ουσιαστικά επρόκειτο για μια ολιγοπωλιακή αγορά.

Το 1973 το Χρηματιστήριο είχε εισηγμένες 10 τράπεζες και το 1987 14 τράπεζες.

Η σημαντική ανάπτυξη του Ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος αρχίζει στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Σε αυτή την περίοδο όχι μόνο σταματά η επέκταση του δημοσίου στον τραπεζικό τομέα, αλλά αντιθέτως καταγράφεται συρρίκνωση της συμμετοχής του δημοσίου, ενίσχυση των ιδιωτικών τραπεζικών ιδρυμάτων, στροφή προς τις ιδιωτικές επενδύσεις, με αύξηση της μόχλευσης και σταδιακή απελευθέρωση της αγοράς. Σε αυτή την κατεύθυνση, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η οικονομία άρχισε να αποκτά σταθερότητα, έχοντας καταπολεμήσει τον πληθωρισμό και επίσης έχοντας ξεπεράσει την πολιτική των υποτιμήσεων του νομίσματος, μετά την υποτίμηση κατά 15 % του 1983 και την υποτίμηση του 1988 κατά 12,3 % (Τράπεζα της Ελλάδος, 1999), με την οποία έγινε η ένταξη της Ελλάδας στον μηχανισμό στήριξης ισοτιμιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

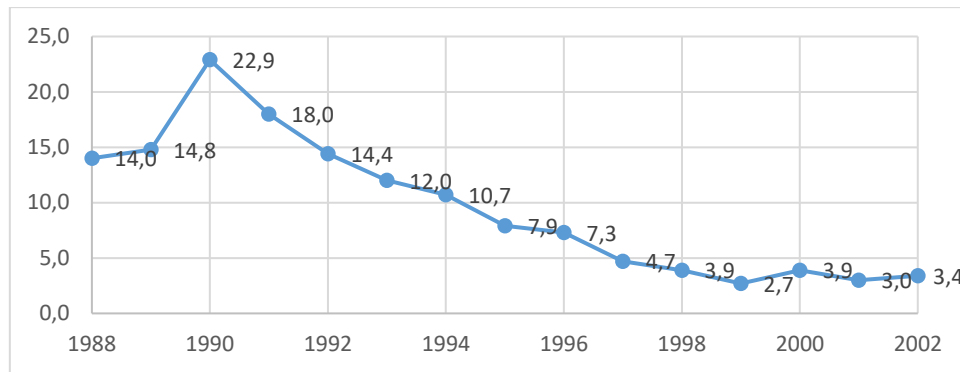
Με την σταδιακή απελευθέρωση των τραπεζικών εργασιών, τον συντονισμό του Ελληνικού πλαισίου με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο λειτουργίας, την διακοπή του κρατικού παρεμβατισμού και την υιοθέτηση της αντίληψης ότι οι τράπεζες αποτελούν τους φορείς χρηματοδότησης της ιδιωτικής οικονομίας και της ενίσχυσης των επενδύσεων, ο τραπεζικός τομέας αναπτύχθηκε, με νέα προϊόντα και υπηρεσίες χρηματοδότησης, όπως leasing και factoring, ενώ επίσης δόθηκε βαρύτητα στην πιστωτική επέκταση, με αύξηση της μόχλευσης και της ρευστότητας της αγοράς.

Τρία είναι τα σημαντικά στοιχεία σε αυτή την κατεύθυνση:

Πρώτον, ενώ το διάστημα έως και το 1990 καταγράφονται υψηλότερες τιμές πληθωρισμού, με κορύφωση του 1990 που έφτασε στο 22,9 %, στην συνέχεια γίνεται μια προσπάθεια μείωσής του, η οποία κρίνεται ως απολύτως επιτυχής: το 1992 ο πληθωρισμός μειώθηκε στο

18 %, το 1995 είχε πέσει κάτω από το 10% και από το 1998 κινούνταν πλέον σε επίπεδα περί του 3 % ετησίως.

Σχήμα 1: Επίπεδο πληθωρισμού, 1988 - 2004.

Πηγή: Στοιχεία από ΕΛΣΤΑΤ, 2021.

Η μείωση του πληθωρισμού έχει σημαντικές επιδράσεις στην οικονομία. Μια σημαντική επίδραση αφορά στη νομισματική πολιτική και ειδικά στον καθορισμό του ύψους των επιτοκίων. Η σχέση μεταξύ επιτοκίων και πληθωρισμού, που προτάθηκε για πρώτη φορά από τον Fisher (1930), υποδηλώνει ότι το ονομαστικό επιτόκιο σε οποιαδήποτε περίοδο ισούται με το άθροισμα του πραγματικού επιτοκίου και του αναμενόμενου επιτοκίου. Ο Fisher υπέθεσε ότι το ονομαστικό επιτόκιο θα μπορούσε να αποσυντεθεί σε δύο συνιστώσες, ένα πραγματικό επιτόκιο συν ένα αναμενόμενο ποσοστό πληθωρισμού. Ο Fisher θεώρησε ότι υπάρχει μια σχέση ένα προς ένα μεταξύ του πληθωρισμού και των επιτοκίων. Έτσι, ο Fisher κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι οι μεταβολές των τιμών επηρεάζουν γενικά και αισθητά το επιτόκιο.

Υπό αυτό το πρίσμα, είναι αναμενόμενο, βάσει της υπόθεσης Fisher ότι καθώς μια χώρα έχει λάβει την απόφαση να μειώσει τον πληθωρισμό και επιτυγχάνει όντως τον έλεγχο της ανόδου των τιμών, τότε είναι αναμενόμενο να επέλθει μια μείωση των επιτοκίων. Αυτό μπορεί να διαπιστωθεί και στην περίπτωση της Ελλάδας.

Όπως αποτυπώνεται στον επόμενο πίνακα, η μείωση του πληθωρισμού επιφέρει μείωση των επιτοκίων. Η μείωση των επιτοκίων μπορεί να εξεταστεί υπό δύο διαφορετικά πρίσματα.

Σύμφωνα με το πρίσμα των αποταμιευτών, η μείωση των επιτοκίων των καταθέσεων προκαλεί μείωση της πρόθεσης για αποταμιεύσεις, αφού μειώνεται η απόδοση της αποταμίευσης. Έτσι, για παράδειγμα, ενώ το 1991 το ονομαστικό επιτόκιο της 12μηνιας κατάθεσης ήταν 20,59 % ενώ το 1995 ήταν 14,5 %, άρα ουσιαστικά ο αποταμιευτής θα είχε πολύ μικρότερο κίνητρο να αποταμιεύσει το 1995 σε σχέση με το 1991.

Όμως αυτή η οπτική μπορεί να θεωρηθεί ως λανθασμένη. Αυτό που ουσιαστικά λαμβάνει ο αποταμιευτής δεν είναι η ονομαστική απόδοση, αλλά η πραγματική, η οποία υπολογίζεται εάν από την ονομαστική απόδοση αφαιρεθεί ο ρυθμός πληθωρισμού. Έτσι, καθώς ο πληθωρισμός του 1991 ήταν στο 18 %, η πραγματική απόδοση ήταν: $20,59 - 18 = 2,59$ %,

Ενώ το 1995 η πραγματική απόδοση ήταν: $114,5 - 79 = 6,6 \%$.

Άρα, η πραγματική απόδοση του αποταμιευτή το 1995 ήταν υπερδιπλάσια σε σχέση με την πραγματική απόδοση του 1991. Ως εκ τούτου, η τάση για αποταμίευση όχι μόνο δεν μειώνεται, αλλά ενισχύεται.

Η δεύτερη παράμετρος της μείωσης του πληθωρισμού είναι η μείωση των επιτοκίων δανεισμού. Η μείωση των επιτοκίων δανεισμού των επιχειρήσεων επιφέρει αύξηση της τάσης για επενδύσεις, αφού έτσι η απόδοση της επένδυσης αυξάνει. Πράγματι, όπως καταγράφεται στον πίνακα, ενώ το επιτόκιο ενός 12μηνου δανείου το 1990 ανερχόταν σε 29,5 %, το 1966 είχε μειωθεί στο 20 %.

Η παράμετρος αυτή είναι εξαιρετικής σημασίας όσον αφορά την επέκταση του τραπεζικού τομέα στην Ελλάδα: με επιτόκια δανεισμού στο 30 % και 20 %, είναι σχεδόν απαγορευτικό για τον επιχειρηματία να προβεί σε νέες επενδύσεις. Για να υπάρξει επένδυση, θα πρέπει να υπάρχει και ένα ελκυστικό επιτόκιο. Έτσι, οι τράπεζες θα μπορούν να χρηματοδοτήσουν την οικονομία.

Πίνακας 1: Επιτόκια καταθέσεων και δανεισμού, spread επιτοκίων, πληθωρισμός και πραγματικό επιτόκιο κατάθεσης.

Έτος	12μηνη κατάθεση	12μηνο δάνειο	Spread καταθέσεων - δανείων	Πληθωρισμός	Πραγματικό επιτόκιο κατάθεσης
1988	17,10	22,70	5,60	14,0	3,10
1989	17,78	25,40	7,62	14,8	2,98
1990	20,48	29,50	9,02	22,9	-2,42
1991	20,59	29,20	8,61	18,0	2,59
1992	19,37	28,70	9,33	14,4	4,97
1993	19,23	28,40	9,17	12,0	7,23
1994	17,11	26,40	9,29	10,7	6,41
1995	14,50	21,10	6,60	7,9	6,60
1996	11,90	20,00	8,10	7,3	4,60
1997	11,20	18,60	7,40	4,7	6,50
1998	10,00	15,80	5,80	3,9	6,10
1999	8,10	14,60	6,50	2,7	5,40
2000	4,80	10,15	5,35	3,9	0,90
2001	2,41	7,79	5,38	3,0	-0,59
2002	2,80	7,23	4,43	3,4	-0,60

Πηγή: Στοιχεία από Τράπεζα της Ελλάδος, 2021α.

Ωστόσο, εδώ θα πρέπει να τονιστεί και μια άλλη διάσταση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος εκείνης της περιόδου. Όπως καταγράφεται στον επόμενο πίνακα, η ποσοστιαία μείωση των επιτοκίων δανεισμού είναι, σε γενικές γραμμές, μικρότερη της μείωσης του πληθωρισμού. Άρα, οι τράπεζες δεν μετακύλησαν εξ ολοκλήρου το όφελος που είχαν από τη μείωση του πληθωρισμού.

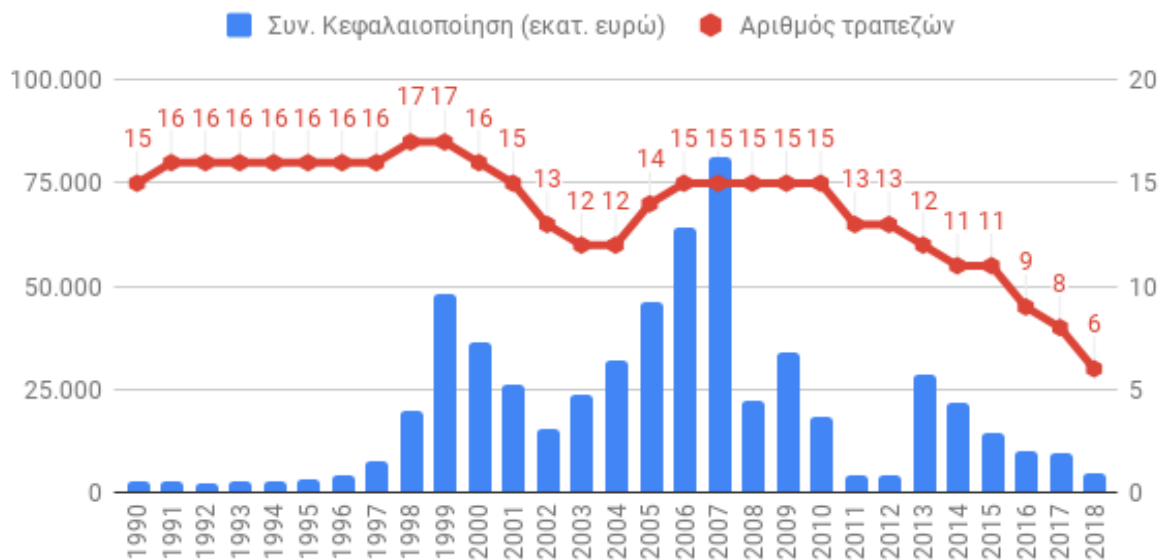
Πίνακας 2: Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές στο επιτόκιο καταθέσεων δανεισμού spread και πληθωρισμού.

Χρονική διάρκεια	12μηνη κατάθεση	12μηνο δάνειο	Spread καταθέσεων-δανείων	Πληθωρισμός
1990-1991	0,5 %	-1,0 %	-4,5 %	-21,4 %
1991-1992	-5,9 %	-1,7 %	8,4 %	-20,0 %
1992-1993	-0,7 %	-1,0 %	-1,7 %	-16,7 %
1993-1994	-11,0 %	-7,0 %	1,3 %	-10,8 %
1994-1995	-15,3 %	-20,1 %	-29,0 %	-26,2 %
1995-1996	-17,9 %	-5,2 %	22,7 %	-7,6 %
1996-1997	-5,9 %	-7,0 %	-8,6 %	-35,6 %
1997-1998	-10,7 %	-15,1 %	-21,6 %	-17,0 %
1998-1999	-19,0 %	-7,6 %	12,1 %	-30,8 %
1999-2000	-40,7 %	-30,5 %	-17,7 %	44,4 %

Πηγή: Στοιχεία από Τράπεζα της Ελλάδος, 2021α.

Αυτό οφείλεται στο ότι, όπως προαναφέρθηκε, έως και τις αρχές της δεκαετίας του 2000 ο τραπεζικός κλάδος ήταν ολιγοπώλιο, με κυρίαρχες τις κρατικές τράπεζες και χωρίς ιδιαίτερη στόχευση στην ιδιωτική επένδυση.

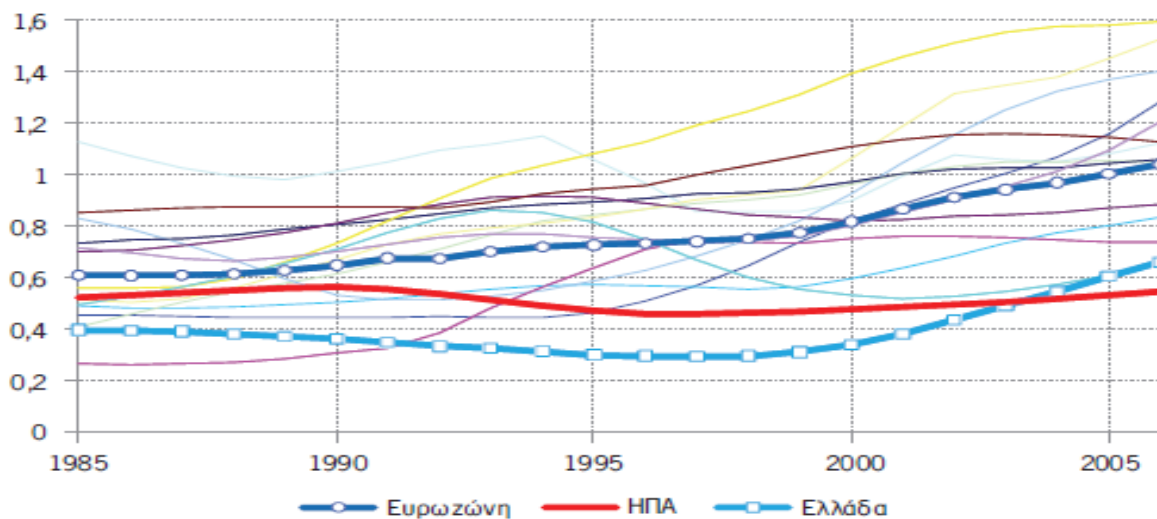
Από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 καταγράφονται σημαντικές αλλαγές. Όπως καταγράφεται στο επόμενο γράφημα, ο αριθμός των τραπεζών αυξάνει, όπως επίσης αυξάνει και η κεφαλαιοποίησή τους,

Σχήμα 2: Κεφαλαιοποίηση και αριθμός τραπεζών, 1990 - 2018.

Πηγή: Σιάτρας, 2015.

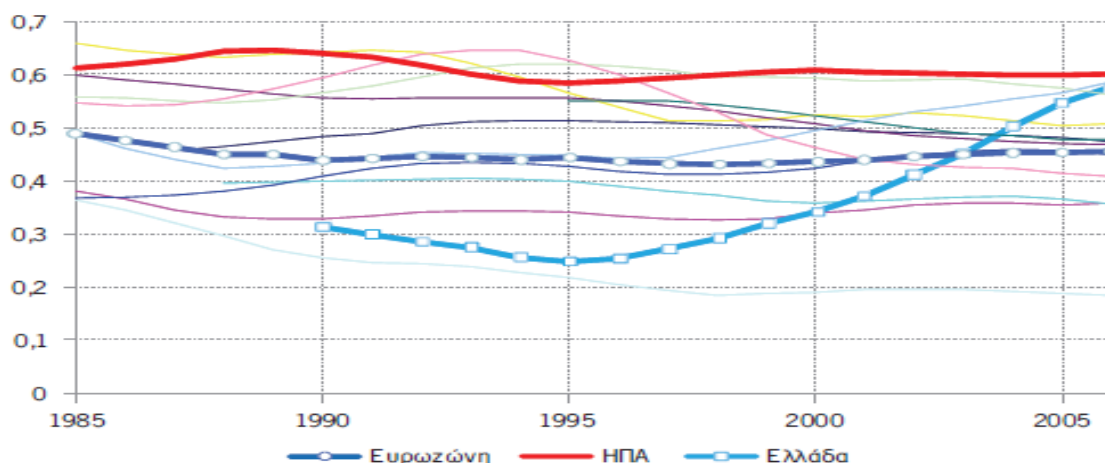
Ταυτόχρονα, οι ιδιωτικές τράπεζες έχουν όλο και μεγαλύτερο ανταγωνισμό μεταξύ τους, με αποτέλεσμα την μείωση των spreads μεταξύ καταθέσεων και δανείων και η προσοχή φεύγει πλέον από τον κρατικό τομέα και δίδεται στην χορήγηση χρηματοδότησης στην ιδιωτική επιχειρηματικότητα. Όπως καταγράφεται στο επόμενο γράφημα, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του 1990 οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα είναι κάτω από 00,5 % του ΑΕΠ, από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 αυξάνουν σημαντικά.

Σχήμα 3: Τραπεζικές Πιστώσεις στον Ιδιωτικό Τομέα (% ΑΕΠ).

Πηγή: Αντζουλάτος, 2017, σελ. 198.

Επίσης, όπως καταγράφεται στο ακόλουθο γράφημα, οι τράπεζες στην Ελλάδα ακολουθούσαν μια εξαιρετικά αμυντική στάση, έχοντας ποσοστό δανείων προς σύνολο ενεργητικού ακόμη και κάτω από 30 %, ενώ μόνο μετά το 2004 το ποσοστό αυξάνει σε επίπεδα του 50 %.

Σχήμα 4: Δάνεια προς σύνολο ενεργητικού.

Πηγή: Αντζουλάτος, 2017, σελ. 198.

Το επόμενο στάδιο του Ελληνικού τραπεζικού τομέα αφορά στην επέκταση των τραπεζών στα Βαλκάνια. Στους επόμενους πίνακες αποτυπώνεται ότι στις Βαλκανικές χώρες από το 2004 και μετά, όλο και μεγαλύτερο ποσοστό του τραπεζικού συστήματος της κάθε χώρας αποτελείται από ξένες τράπεζες, τόσο σε αριθμό, όσο και σε ποσοστό ενεργητικού, ενώ αντίστοιχα περιορίζεται δραματικά το ενεργητικό των κρατικών τραπεζών.

Πίνακας 3: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004 - 2009, Αλβανία.

Χρηματοπιστωτικός τομέας	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αριθμός τραπεζών (ξένων σε παρένθεση)	16 (14)	16 (14)	17 (14)	17 (15)	16 (14)	16 (14)
Ποσοστό ενεργητικού κρατικών τραπεζών	6,7	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ποσοστό ενεργητικού ξένων τραπεζών	93,3	92,3	90,5	94,2	93,6	92,4

Πηγή: Στοιχεία από EBRD ανά έτος.

Πίνακας 4: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004 - 2009, Βουλγαρία.

Χρηματοπιστωτικός τομέας	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αριθμός τραπεζών (ξένων σε παρένθεση)	21 (8)	20 (8)	19 (8)	18 (11)	18 (14)	18 (14)
Ποσοστό ενεργητικού κρατικών τραπεζών	1,9	1,6	1,6	1,4	1,2	1,4
Ποσοστό ενεργητικού ξένων τραπεζών	47,3	51,3	53,2	85,9	93,1	93,3

Πηγή: Στοιχεία από EBRD ανά έτος.

Πίνακας 5: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004 - 2009, F.Y.R.Macedonia.

Χρηματοπιστωτικός τομέας	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αριθμός τραπεζών (ξένων σε παρένθεση)	35 (24)	34 (23)	32 (23)	29 (21)	30 (22)	30 (22)
Ποσοστό ενεργητικού κρατικών τραπεζών	2,3	1,7	1,8	2,1	2,0	2,4
Ποσοστό ενεργητικού ξένων τραπεζών	81,6	74,5	80,1	82,3	83,9	84,0

Πηγή: Στοιχεία από EBRD ανά έτος.

Πίνακας 6: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004 - 2009, Ρουμανία.

Χρηματοπιστωτικός τομέας	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αριθμός τραπεζών (ξένων σε παρένθεση)	32 (23)	33 (24)	31 (26)	31 (26)	32 (27)	31 (25)
Ποσοστό ενεργητικού κρατικών τραπεζών	7,5	6,5	5,9	5,7	5,6	7,9
Ποσοστό ενεργητικού ξένων τραπεζών	58,5	59,2	87,9	87,3	87,7	84,3

Πηγή: Στοιχεία από EBRD ανά έτος.

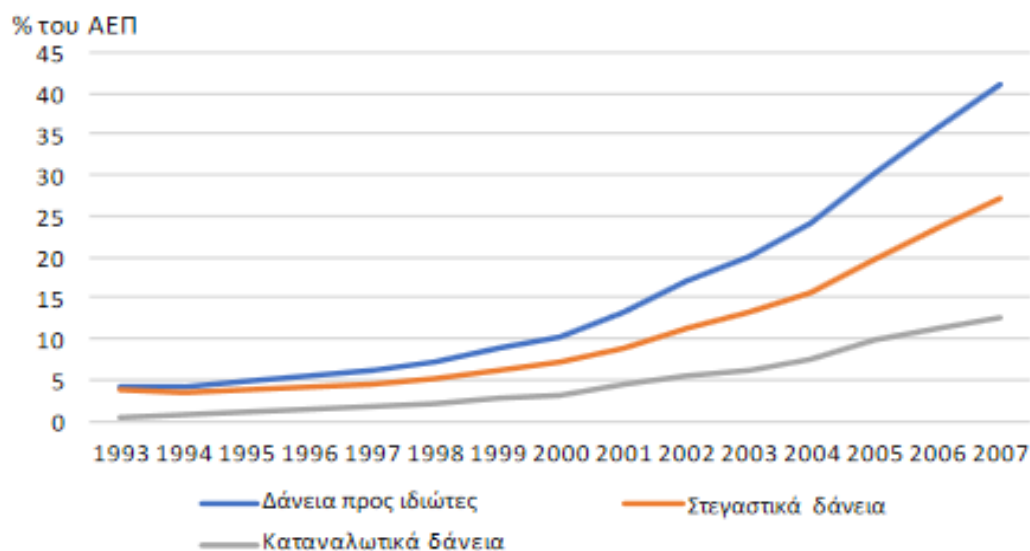
Πίνακας 7: Εξέλιξη τραπεζικού συστήματος, 2004 - 2008, Σερβία.

Χρηματοπιστωτικός τομέας	2004	2005	2006	2007	2008
Αριθμός τραπεζών (ξένων σε παρένθεση)	43 (11)	40 (17)	37 (22)	35 (21)	34 (20)
Ποσοστό ενεργητικού κρατικών τραπεζών	23,4	23,9	14,9	15,7	16,0
Ποσοστό ενεργητικού ξένων τραπεζών	37,7	66,0	78,7	75,5	75,3

Πηγή: Στοιχεία από EBRD ανά έτος.

Σε αυτό ακριβώς το περιβάλλον απελευθέρωσης του τραπεζικού τομέα των Βαλκανικών χωρών εισήλθαν οι Ελληνικές τράπεζες, αναλαμβάνοντας ισχυρό ρόλο. Μια άλλη σημαντική εξέλιξη που καταγράφεται από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 είναι ότι οι τράπεζες αρχίζουν και αναλαμβάνουν δράση στην χορήγηση δανείων προς τους ιδιώτες, τόσο σε καταναλωτικά, όσο και σε στεγαστικά δάνεια. Όπως αποτυπώνεται στο επόμενο γράφημα, έως και τα τέλη της δεκαετίας του 1990 τα καταναλωτικά δάνεια ήταν κάτω από το 3 % του ΑΕΠ, ενώ μετά το 2005 αυξήθηκαν σε ποσοστά άνω του 10 %. Αντίστοιχα, τα στεγαστικά δάνεια το 2000 ανέρχονταν περί το 7 % του ΑΕΠ ενώ μετά το 2005 ξεπέρασαν το 20 % του ΑΕΠ.

Άρα από αυτά τα στοιχεία μπορεί να διαπιστωθεί ότι από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 οι Ελληνικές τράπεζες αποκτούν μια πολύ μεγάλη δυναμική, χρηματοδοτούν την ιδιωτική οικονομία και αναδεικνύονται σε κεντρικούς πυλώνες της ανάπτυξης.

Σχήμα 5: Δάνεια προς ιδιώτες.

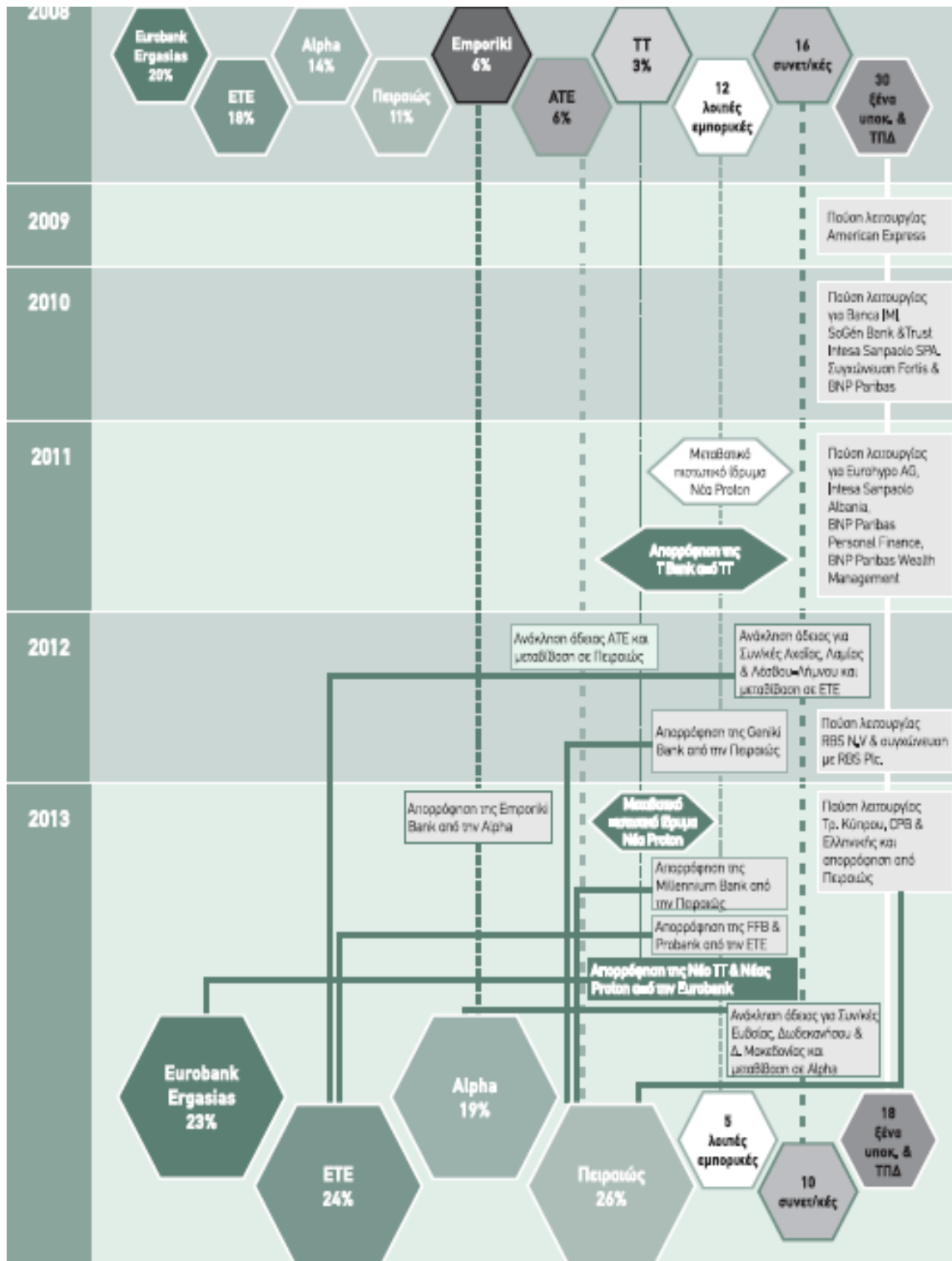
Πηγή: Βασιλειάδης, 2020, σελ. 66.

Η επόμενη περίοδος του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι αυτή της κρίσης. Σε αυτή την περίοδο της κρίσης δύο είναι τα κύρια χαρακτηριστικά:

- Η μείωση του μεγέθους των τραπεζών, με αποεπένδυση από τα Βαλκάνια και τις μη-αμιγώς τραπεζικές υπηρεσίες
- Οι ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών
- Το κύμα εξαγορών και η μείωση του αριθμού των τραπεζών

Συγκεκριμένα, το 2008 στην Ελλάδα υπήρχαν 7 μεγάλες-συστημικές τράπεζες, 12 μικρότερες τράπεζες ταμιευτηρίου και δανείων και επενδυτικές τράπεζες - και 16 συνεταιριστικές τράπεζες, ενώ υπήρχαν επίσης 30 καταστήματα διεθνών τραπεζών. Αντίστοιχα, το 2018 υπήρχαν 4 συστημικές τράπεζες, μια μικρότερη τράπεζα ταμιευτηρίου και δανείων, 6 υποκαταστήματα διεθνών τραπεζών και 7 συνεταιριστικές τράπεζες.

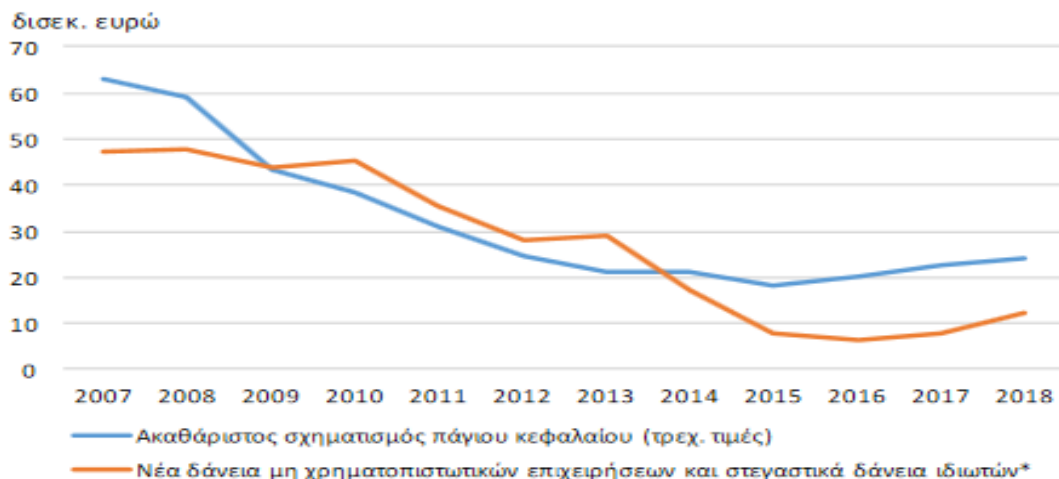

Σχήμα 6: Ελληνικός τραπεζικός κλάδος.
 Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, 2014, σ. 204.

Η τάση περιορισμού των δραστηριοτήτων των τραπεζών και η μείωση της χρηματοδότησης της οικονομίας αποτυπώνεται στο επόμενο γράφημα. Το 2007, δηλαδή το έτος που ξεκίνησε η κρίση στις ΗΠΑ όμως ακόμη δεν είχε μεταδοθεί στη Ελλάδα, οι τράπεζες οι τράπεζες είχαν χορηγήσει περί τα 50 δις ευρώ σε νέα επιχειρηματικά και στεγαστικά δάνεια,

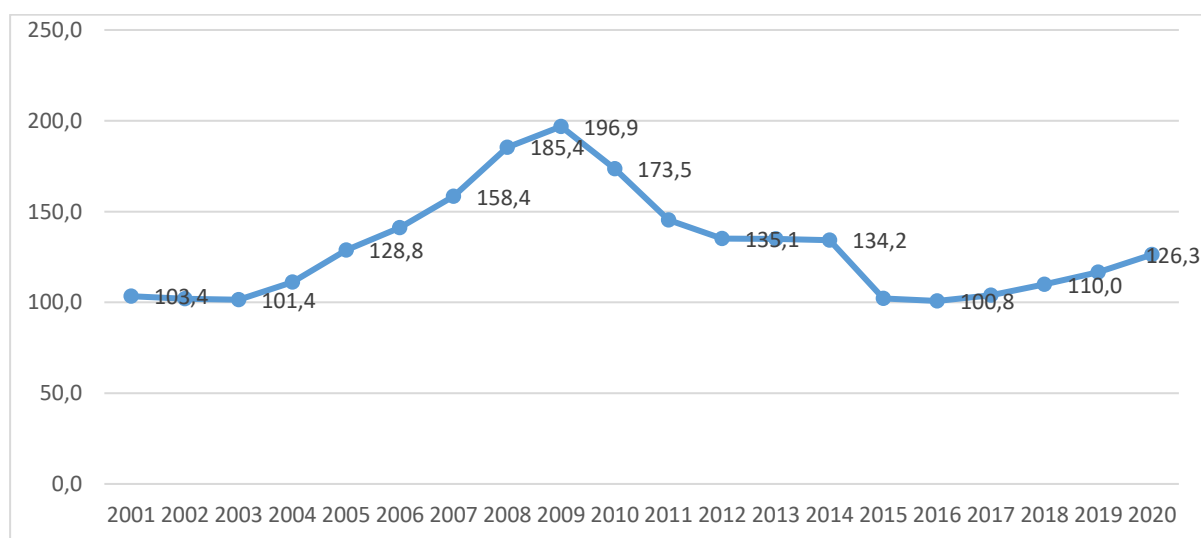
ενώ ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου της χώρας ανερχόταν περί τα 62 δις ευρώ. Έκτοτε, από το 2008 και για όλα τα χρόνια μέχρι και το 2015, και τα δυο μεγέθη παρουσιάζουν συνεχή μείωση, καθώς το 2015 χορηγήθηκαν κάτω από 10 δις σε νέα δάνεια και ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου έφτασε κάτω από 20 δις ευρώ.

Σχήμα 7: Νέα δάνεια προς επιχειρήσεις και ιδιώτες και σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου, 2007 - 2018.

Πηγή: Βασιλειάδης, 2020, σελ. 80.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπάρξει σαφής αναφορά σε δύο μείζονα ζητήματα. Το πρώτο ζήτημα αφορά το ύψος των αποταμιεύσεων. Όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα, οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών ενώ το 20009 έφτασαν τα 166,9 δις, στη συνέχεια κατέγραψαν συνεχή μείωση, φτάνοντας στο κατώτατο σημείο τους το 2016 στα 100,8 δις.

Σχήμα 8: Αποταμιεύσεις νοικοκυριών.

Πηγή: Στοιχεία από Τράπεζα της Ελλάδος, 2021b.

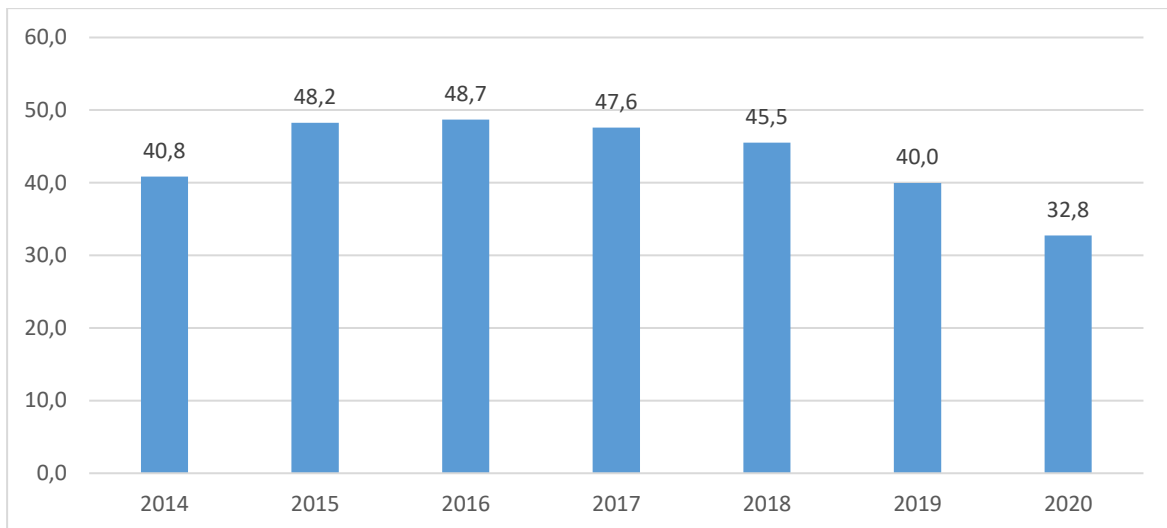
Άρα, παρατηρούμε ότι η μείωση του μεγέθους και της δραστηριότητας των τραπεζών συνδέεται άρρηκτα με το ότι υπήρχε μείωση και εκροή των καταθέσεων. Βεβαίως, αυτό που θα πρέπει να εξεταστεί είναι το εάν οι χορηγήσεις μειώθηκαν στο ίδιο ποσοστό που μειώθηκαν και οι αποταμιεύσεις. Όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα, οι χορηγήσεις δανείων έχουν περιοριστεί πολύ περισσότερο από τις καταθέσεις. Ακολούθως συνεπάγεται το συμπέρασμα ότι οι τράπεζες στην Ελλάδα εφαρμόζουν μια πολύ προσεκτική πολιτική, με μικρό ποσοστό χορηγήσεων.

Πίνακας 8:Εξέλιξη καταθέσεων και υπολοίπου δανείων (προ προβλέψεων),, ετήσιες διαφορές επί τοις εκατό.

Χρονική διάρκεια	Σύνολο καταθέσεων	Υπόλοιπα δανείων (προ προβλέψεων)
2014 - 2015	-24,1 %	-9,7 %
2015 - 2016	-0,2 %	-3,8 %
2016 - 2017	-3,2 %	-8,3 %
2017 - 2018	10,2 %	-10,0 %
2018 - 2019	21,3 %	-6,1 %
2019 - 2020	5,7 %	-4,0 %

Πηγή: στοιχεία από Τράπεζα της Ελλάδος, 2021c.

Ένας από τους κύριους λόγους για τη συγκεκριμένη πολιτική των τραπεζών είναι οι επισφάλειες. Λόγω της κρίσης, τόσο τα νοικοκυριά, όσο και οι επιχειρήσεις κατέγραψαν μια σημαντικότερη μείωση στο εισόδημά τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να αποπληρώσουν τα δάνεια που είχαν λάβει, γεγονός που αύξησε πάρα πολύ τις επισφάλειες των τραπεζών. Όπως καταγράφεται στο επόμενο γράφημα, το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε σχέση με το σύνολο των χορηγήσεων από το 2014 έως και το 2019 ήταν κάθε χρόνο πάνω από 40 %, με τα μεγαλύτερα ποσοστά να καταγράφονται το 2015 με 48,2 % και το 2016 με 48,7 %.

Σχήμα 9: Ποσοστό μη-εξυπηρετούμενων δανείων σε σύνολο υπολοίπου χορηγήσεων.
 Πηγή: Στοιχεία από Τράπεζα της Ελλάδος, 2021.

Από όλα τα παραπάνω στοιχεία μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ο τραπεζικός κλάδος στην Ελλάδα έχει διέλθει από σημαντικές αλλαγές, όλα τα χρόνια του Ελληνικού κράτους. Από έναν ολιγοπωλιακό κλάδο, με πολύ μεγάλη παρουσία του κράτους και χωρίς αναπτυξιακή στόχευση, μετεξελίχθηκε σε πρωταγωνιστή της οικονομίας, με έντονη διεθνή παρουσία και με χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, με την εμφάνιση της κρίσης, ο κλάδος γνώρισε συρρίκνωση, έχοντας πλέον μόνο τέσσερις συστημικές τράπεζες. Κατά το διάστημα της κρίσης, καταγράφηκε εκροή καταθέσεων, συρρίκνωση των δραστηριοτήτων, πώληση των θυγατρικών του εξωτερικού και περιορισμό της χρηματοδότησης. Ωστόσο, τα τελευταία έτη καταγράφεται μια ανάκαμψη του κλάδου, με επαναδραστηριοποίησή του, αν και ακόμη υπάρχουν προβλήματα όπως το μεγάλο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων

2.2 Έννοια Του Πιστωτικού Συστήματος

Η έννοια του πιστωτικού ιδρύματος αφορά στον οργανισμό υπό τη νομική μορφή ανωνύμου εταιρίας που έχει ως κύριο αντικείμενο δραστηριότητας την αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτών κεφαλαίων από το κοινό και τη χορήγηση πιστώσεων (Οδηγία 2000/12/ΕΚ Ευρωπαϊκής Ένωσης). Με βάση αυτό τον ορισμό, αποσαφηνίζεται ότι η έννοια του πιστωτικού ιδρύματος αφορά στις υπηρεσίες διαμεσολάβησης μεταξύ των μονάδων που έχουν πλεόνασμα κεφαλαίου το οποίο δίδουν στο πιστωτικό ίδρυμα προς αποταμίευση και στις μονάδες που έχουν έλλειμμα κεφαλαίου, τις οποίες η τράπεζα δανείζει.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έννοια του πιστωτικού ιδρύματος μπορεί να διαχωριστεί σε τρεις κατηγορίες:

- Στην Λιανική τραπεζική

- Στην Εμπορική τραπεζική
- Στην Επενδυτική τραπεζική

Η λιανική τραπεζική απευθύνεται και εξυπηρετεί ως επί το πλείστον τα νοικοκυριά, με τις βασικές υπηρεσίες, όπως λογαριασμοί ταμειυτηρίου, λογαριασμοί όψεως, στεγαστικά, προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και έκδοση και διαχείριση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών.

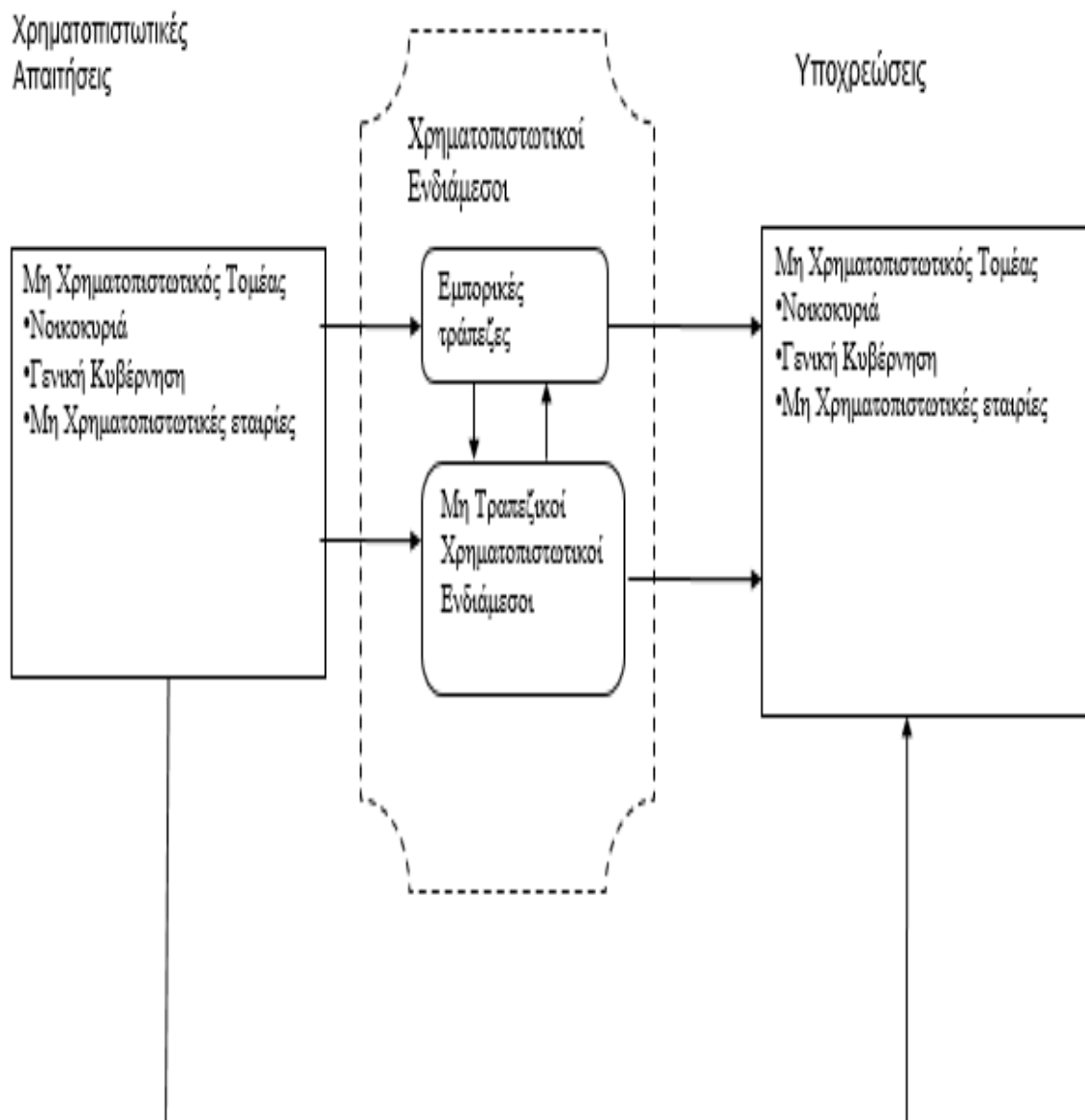
Η εμπορική τραπεζική απευθύνεται ως επί το πλείστον στις επιχειρήσεις, προσφέροντας τις εξειδικευμένες υπηρεσίες που χρειάζονται (διαχείριση ανοιγμάτων, πιστώσεις, κ.ο.κ.).

Η επενδυτική τραπεζική απευθύνεται κυρίως σε πελάτες που επιθυμούν να προβούν σε επενδύσεις χαρτοφυλακίου (αγοραπωλησίες ομολόγων, μετοχών, γερως, κ.ο.κ.).

2.3 Ο Ρόλος Των Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Ο κύριος ρόλος των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι αυτός της διαμεσολάβησης. Όπως καταγράφεται στο επόμενο σχήμα, στην οικονομία αναγνωρίζονται δύο φορείς: ο ένας φορέας είναι αυτός των χρηματοπιστωτικών απαιτήσεων, δηλαδή όσων έχουν το πλεόνασμα του κεφαλαίου και ο άλλος φορέας είναι αυτός των υποχρεώσεων, δηλαδή όσων έχουν έλλειμμα κεφαλαίου.

Οι χρηματοπιστωτικοί ενδιάμεσοι καλύπτουν τις ανάγκες των δύο αυτών φορέων, χωρίς να τους φέρουν σε απευθείας επαφή μεταξύ τους, αλλά με την διαμεσολάβησή τους.

Σχήμα 10: Χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση στην οικονομία.

Πηγή: Καραφόλας, 2021, σελ. 7.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Ελλάδα είναι ότι η διαμεσολάβηση στα τραπεζικά ιδρύματα είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη.

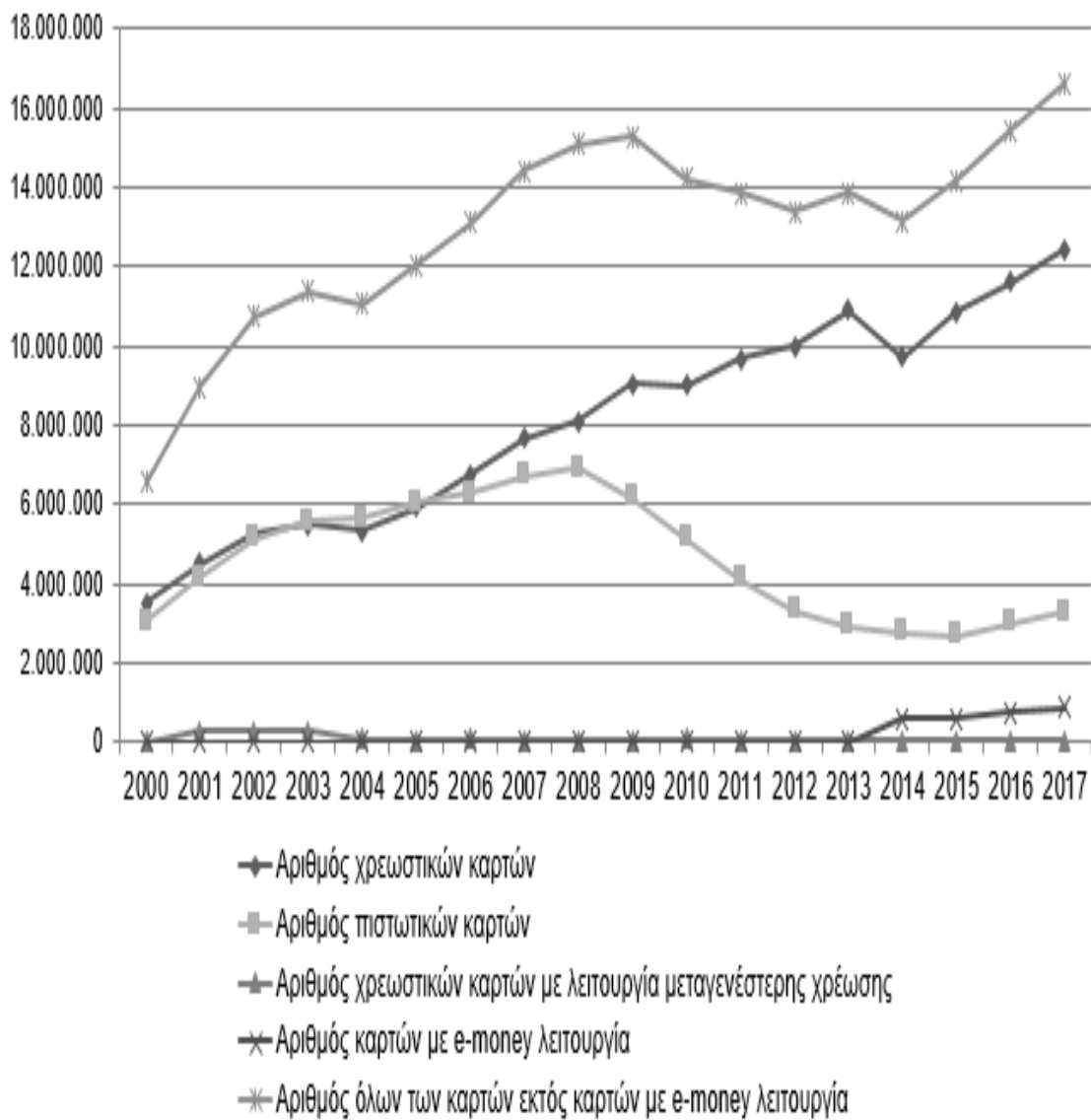
Πίνακας 9: Συμμετοχή των πέντε μεγαλύτερων τραπεζών σε σύνολο ενεργητικού.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Γερμανία	23	25	33	34	33	31	32	31	31
Λουξεμβούργο	30	29	31	31	33	34	32	31	28
Αυστρία	39	37	36	38	36	37	37	36	34
Ιταλία	31	31	40	39	40	40	41	41	43
Ιρλανδία	50	53	50	47	46	48	48	46	44
Γαλλία	51	47	47	48	45	47	48	47	46
Ευρωζώνη	44	44	47	47	47	47	48	48	48
Σλοβενία	59	60	59	59	58	57	56	59	61
Ισπανία	42	43	44	48	51	54	58	60	62
Βέλγιο	81	77	75	71	66	64	66	65	66
Λετονία	70	69	60	60	64	64	64	65	67
Κύπρος	64	65	64	61	63	64	63	68	66
Πορτογαλία	69	70	71	71	70	70	69	70	71
Σλοβακία	72	72	72	72	71	70	71	72	73
Φινλανδία	83	83	84	81	79	84	80	75	66
Μάλτα	73	73	71	72	74	76	81	81	80
Ολλανδία	87	85	84	84	82	84	85	85	85
Λιθουανία	81	80	79	85	84	87	86	87	87
Εσθονία	95	93	92	91	90	90	90	89	88
Ελλάδα	70	69	71	72	79	94	94	95	97

Πηγή: Καραφόλας, 2021, σελ. 25.

Αυτή η υπερσυγκέντρωση προξενεί το πρόβλημα της δημιουργίας του ολιγοπωλίου. Ωστόσο, είναι πλέον πολύ δύσκολο η κάθε τράπεζα να θέσει μια πολιτική υψηλότερων ή χαμηλότερων επιτοκίων, γιατί, παρ' ότι ο αριθμός των τραπεζών είναι μικρός, ο ανταγωνισμός είναι υψηλός.

Αυτό που έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία ως προς τον ρόλο των τραπεζών είναι οι υπηρεσίες που παρέχουν. Πλέον, από τις βασικότερες υπηρεσίες αφορά στο πλαστικό χρήμα που, όπως αποτυπώνεται στο ακόλουθο γράφημα, έχει αυξηθεί πάρα πολύ, με εκτόξευση του αριθμού των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών.

Σχήμα 11: Αριθμός χρεωστικών και πιστωτικών καρτών.

Πηγή: Καραφόλας, 2021, σελ. 15.

2.4 Παρουσίαση Των Πιστωτικών Ιδρυμάτων Της Ελλάδας

2.4.1 Alpha Bank

Η Alpha Bank ιδρύθηκε το 1879, ωστόσο έτος - ορόσημο ήταν το 1972 που μετονομάστηκε σε Τράπεζα Πίστεως. Το 2000 η τράπεζα απορρόφησε την Ιονική Τράπεζα και μετονομάστηκε σε Alpha Bank. Επίσης, σημαντική εξέλιξη ήταν το 2013 που η τράπεζα εξαγόρασε την Εμπορική Τράπεζα. Όσον αφορά την Alpha Bank, τα στοιχεία έχουν ως εξής:

Πίνακας 10: Alpha Bank, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	416	7.558
2009	431	7.501
2010	430	7.266
2011	414	6.997
2012	405	6.712
2013	626	10.452
2014	609	8.869
2015	608	9.102
2016	517	8.543
2017	469	8.341
2018	431	7.793
2008 - 2018 % διαφορά	3,6 %	3,1 %

Πηγή: Ισολογισμοί Alpha τράπεζας.

Εάν προστεθούν και τα μεγέθη της Εμπορικής Τράπεζας που εξαγοράστηκε το 2012, τα μεγέθη είναι ως εξής

Πίνακας 11: Alpha Bank και Εμπορική Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	988	13.043
2009	798	10.007
2010	768	11.916
2011	737	11.107
2012	708	10.740
2013	626	10.452
2014	609	8.869
2015	608	9.102
2016	517	8.543
2017	469	8.341
2018	431	7.793
2008-2018 % διαφορά	-56,4 %	-40,3 %

Πηγή: Ισολογισμοί Alpha τράπεζας.

2.4.2 Εθνική τράπεζα της Ελλάδος

Η Εθνική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1841. Η τράπεζα επεκτάθηκε τόσο που αποτελεί την μεγαλύτερη εμπορική τράπεζα της Ελλάδας. Ωστόσο η Εθνική Τράπεζα σημείωσε μείωση 20,6 % στον αριθμό των καταστημάτων, από 579 το 2008 σε 460 το 2018, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε κατά 30,1 %.

Πίνακας 12:Εθνική Τράπεζα, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	579	13.163
2009	575	13.468
2010	574	12.849
2011	542	12.411
2012	511	11.641
2013	540	12.020
2014	528	10.073
2015	526	10.724
2016	509	10.506
2017	485	9.473
2018	460	9.195

Πηγή: Ισολογισμοί Εθνικής τράπεζας.

Για μια ευρύτερη άποψη, η ανάλυση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία των Probank και FB Bank, έως το 2012 (το έτος που η Εθνική αγόρασε αυτές τις δύο τράπεζες). Προσθέτοντας αυτά τα ποσά, τα δεδομένα για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος έχουν ως εξής:

Πίνακας 13:Εθνική τράπεζα και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	678	15.140
2009	696	13.857
2010	701	14.216
2011	669	13.740
2012	643	12.957
2013	540	12.020
2014	528	10.073
2015	526	10.724
2016	509	10506
2017	485	9.473
2018	460	9.195
2008 - 2018 % διαφορά	-32,2 %	-39,3 %

Πηγή: Ισολογισμοί Εθνικής Τράπεζας

2.4.3 Eurobank

Η Eurobank ιδρύθηκε το 1990 με την επωνυμία Ευρωεπενδυτική τράπεζα, το 1999 ονομάστηκε EFG Eurobank και το 2000 μετά την εξαγορά της Τράπεζας Εργασίας μετονομάστηκε σε Eurobank Εργασίας.

Όσον αφορά την Eurobank, τα δεδομένα έχουν ως εξής:

Πίνακας 14: Eurobank, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	428	7.680
2009	432	7.573
2010	419	7.392
2011	402	7.195
2012	374	7.170
2013	537	9.158
2014	506	9.040
2015	486	8.672
2016	438	8.153
2017	396	8.026
2018	350	7.943
2008 - 2018 % διαφορά	-18,2 %	3,4 %

Πηγή: Ισολογισμοί Eurobank.

Εάν στα μεγέθη προστεθούν και τα μεγέθη των εξαγορών της Proton Bank, TT και Aspis Bank, τότε τα μεγέθη είναι τα εξής:

Πίνακας 15: Eurobank και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	737	11.367
2009	618	10.525
2010	598	10.330
2011	580	9.941
2012	619	10.591
2013	537	9.158
2014	506	9.040
2015	486	8.672
2016	438	8.153
2017	396	8.026
2018	350	7.943
2008 - 2018 % διαφορά	-52,5 %	-30,1 %

Πηγή: Ισολογισμοί Eurobank.

2.4.4 Τράπεζα Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1911, κρατικοποιήθηκε το 1975 και έγινε ξανά ιδιωτική το 1991. Με συνεχείς εξαγορές, έγινε μια από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες.

Αναφορικά με την Τράπεζα Πειραιώς, τα δεδομένα είναι τα ακόλουθα:

Πίνακας 16: Τράπεζα Πειραιώς, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	356	5.118
2009	377	5.049
2010	358	4.853
2011	344	4.662
2012	785	9.629
2013	957	14.110
2014	803	14.278
2015	709	14.254
2016	662	13.192
2017	622	12.848
2018	555	11.678
2008 - 2018 % διαφορά	55,9 %	128,2 %

Πηγή: Ισολογισμοί Πειραιώς Τράπεζας.

Εάν στα παραπάνω προστεθούν και τα μεγέθη της Margin Bank, ATE Bank, Marfin - Egnatia, Γενική και Πανελλήνια, τότε τα μεγέθη είναι ως εξής:

Πίνακας 17: Τράπεζα Πειραιώς και εξαγορές, Αριθμός υποκαταστημάτων και υπαλλήλων.

Έτος	Αριθμός υποκαταστημάτων	Αριθμός υπαλλήλων
2008	1.199	15.703
2009	1.235	16.187
2010	1.508	19.988
2011	1.423	19.055
2012	1.343	17.728
2013	1.063	15.382
2014	829	14.441
2015	709	14.254
2016	662	13.192
2017	622	12.848
2018	555	11.678
2008 - 2018 % διαφορά	-53,7 %	-25,6 %

Πηγή: Ισολογισμοί Πειραιώς Τράπεζας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

3.1 Οι Λογιστικές Καταστάσεις Και Πληροφορίες Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι το μέσο με το οποίο μια εταιρεία αποκαλύπτει πληροφορίες σχετικά με την οικονομική της κατάσταση. Οι τρεις πιο σημαντικές οικονομικές καταστάσεις είναι οι καταστάσεις αποτελεσμάτων, οι ισολογισμοί και οι ταμειακές ροές.

Ο Ισολογισμός:

Ο ισολογισμός αντιπροσωπεύει μια καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων μιας εταιρείας σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο ισολογισμός βασίζεται στο ότι η χρηματοοικονομική δομή μιας επιχείρησης ισορροπεί με τον ακόλουθο τρόπο:

Περιουσιακά στοιχεία = Υποχρεώσεις + Ίδια Κεφάλαια

Τα περιουσιακά στοιχεία, ή αλλιώς το ενεργητικό, αντιπροσωπεύουν τους πόρους που κατέχει ή ελέγχει η επιχείρηση σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αυτό περιλαμβάνει στοιχεία όπως μετρητά, αποθέματα, μηχανήματα και κτίρια. Η άλλη πλευρά της εξίσωσης αντιπροσωπεύει τη συνολική αξία της χρηματοδότησης που έχει χρησιμοποιήσει η εταιρεία για την απόκτηση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Η χρηματοδότηση προκύπτει ως αποτέλεσμα υποχρεώσεων ή ιδίων κεφαλαίων. Οι υποχρεώσεις αντιπροσωπεύουν το χρέος, ενώ τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν τη συνολική αξία των χρημάτων που οι ιδιοκτήτες /μέτοχοι έχουν συνεισφέρει στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων των κερδών που διατηρούνται, ως αποθεματικό.

Η Κατάσταση αποτελεσμάτων:

Η κατάσταση αποτελεσμάτων μετρά την απόδοση μιας εταιρείας σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η κατάσταση αποτελεσμάτων παρουσιάζει πληροφορίες σχετικά με τα έσοδα, τα έξοδα και τα κέρδη που δημιουργήθηκαν ως αποτέλεσμα των εργασιών της επιχείρησης για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο

Κατάσταση ταμειακών ροών:

Η κατάσταση ταμειακών ροών αντιπροσωπεύει ένα αρχείο των ταμειακών εισροών και εκροών μιας επιχείρησης για μια χρονική περίοδο. Συνήθως, μια κατάσταση ταμειακών ροών επικεντρώνεται στις ακόλουθες δραστηριότητες που σχετίζονται με τα μετρητά:

Μετρητά από επενδύσεις. Μετρητά που χρησιμοποιούνται για επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία, καθώς και τα έσοδα από την πώληση άλλων επιχειρήσεων, εξοπλισμού ή μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων

Μετρητά από χρηματοδότηση. Μετρητά που καταβάλλονται ή λαμβάνονται από την έκδοση και το δανεισμό κεφαλαίων

Λειτουργικές ταμειακές ροές. Μετρητά που δημιουργούνται από καθημερινές επιχειρηματικές δραστηριότητες

3.2 Ανάλυση Με Χρήση Αριθμοδεικτών

Η ανάλυση με χρήση αριθμοδεικτών είναι μια ποσοτική μέθοδος για την απόκτηση πληροφοριών σχετικά με τη ρευστότητα, τη λειτουργική αποδοτικότητα και την κερδοφορία μιας εταιρείας μελετώντας τις οικονομικές της καταστάσεις, όπως τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων. Η ανάλυση με χρήση αριθμοδεικτών είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της θεμελιώδους ανάλυσης της αξίας των εταιριών.

Οι επενδυτές και οι αναλυτές χρησιμοποιούν την ανάλυση αριθμοδεικτών για να αξιολογήσουν την οικονομική κατάσταση των εταιριών εξετάζοντας τις προηγούμενες και τις τρέχουσες οικονομικές καταστάσεις. Τα συγκριτικά δεδομένα μπορούν να καταδείξουν την απόδοση μιας εταιρείας με την πάροδο του χρόνου και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της πιθανής μελλοντικής απόδοσης. Αυτά τα δεδομένα μπορούν επίσης να συγκρίνουν την οικονομική κατάσταση μιας εταιρείας με τους μέσους όρους του κλάδου.

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν σημεία σύγκρισης για την οικονομική ανάλυση των εταιριών. Γενικά, οι αριθμοδείκτες συνήθως δεν χρησιμοποιούνται μεμονωμένα, δηλαδή οι αναλυτές δεν εξετάζουν μόνο έναν αριθμοδείκτη, αλλά σε συνδυασμό, ώστε να υπάρχει μια πλήρης εικόνα. Έτσι, υπάρχουν κατηγορίες αριθμοδεικτών, όπως οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, αποδοτικότητας, κεφαλαιακής διάρθρωσης και επενδύσεων.

3.3 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Οι δείκτες ρευστότητας αντικατοπτρίζουν την ικανότητα της εταιρείας να ανταποκρίνεται επαρκώς στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, να αποπληρώνει δηλαδή, όλους όσους έχει συναλλαγές με πίστωση.

Οι βασικοί δείκτες ρευστότητας είναι:

3.3.1 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

Οι αριθμοδείκτης προκύπτει από τη διαίρεση των τρεχουσών περιουσιακών στοιχείων με τις τρέχουσες υποχρεώσεις (Keyso, Weygand και Warfield, 2010).

$$\text{Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Ο αριθμητής καταγράφει τα τρέχοντα περιουσιακά στοιχεία, ενώ ο παρονομαστής καταγράφει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, δηλαδή τις υποχρεώσεις του οργανισμού έναντι τρίτων, οι οποίες πρέπει να καλύπτονται εντός ενός οικονομικού έτους. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, όταν ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι μεγαλύτερος από την μονάδα, τότε τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας που μπορούν να ρευστοποιηθούν σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα είναι επαρκή για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Όταν, αντιθέτως, ο αριθμοδείκτης είναι μικρότερη από τη μονάδα, τότε τα διαθέσιμα κεφάλαια δεν είναι αρκετά. Ως αποτέλεσμα, ο οργανισμός θα πρέπει να βρει νέα κεφάλαια, ανάλογα με τις πηγές χρηματοδότησής του, δηλαδή είτε από δανεισμό, είτε από ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων, με αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας μπορεί να διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση και μεταξύ διαφορετικών κλάδων. Ένας λόγος ρευστότητας μεγαλύτερος από 2 θεωρείται γενικά καλός. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο υψηλότερη είναι η ρευστότητα σε μια επιχείρηση. Ωστόσο, ένας υπερβολικά υψηλός δείκτης ρευστότητας μπορεί να σημαίνει ότι μια εταιρεία δεν χρησιμοποιεί σωστά τους πόρους της, αφού έχει σωρεύσει μεγάλο ενεργητικό το οποίο δεν έχει μετατρέψει σε υποχρεώσεις, ώστε να επεκτείνει τις δραστηριότητές της.

Γενικά, ο αριθμοδείκτης γενικής αντικατοπτρίζει τη φερεγγυότητα της επιχείρησης για το άμεσο μέλλον και παρέχει στους επενδυτές ένα μέτρο της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης βραχυπρόθεσμα. Δηλαδή, εάν ο αριθμοδείκτης είναι για σειρά ετών μικρότερος της μονάδας, τότε οι επενδυτές θα αντιληφθούν ότι η επιχείρηση δεν μπορεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της, άρα θα έρθει σε δυσχερή θέση σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

3.3.2 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Ο συγκεκριμένος δείκτης ρευστότητας προέρχεται από τον τύπο (Bragg, 2013):

$$\text{Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν ενεργητικό-Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Η διαφορά μεταξύ του γενικού δείκτη ρευστότητας και του ειδικού δείκτη ρευστότητας είναι ότι στον δείκτη ειδικής ρευστότητας υπολογίζονται μόνο τα άμεσα ρευστά περιουσιακά στοιχεία, εξαιρουμένων των αποθεμάτων, λόγω του γεγονότος ότι τα αποθέματα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να πωληθούν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Έτσι, ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας λαμβάνει υπόψη μόνο τα στοιχεία που μπορούν να μετατραπούν γρήγορα

σε ρευστότητα. Η ανάλυση αυτού του δείκτη είναι παρόμοια με την ανάλυση του γενικού δείκτη ρευστότητας, δηλαδή όταν ο δείκτης είναι μικρότερος από τη μονάδα, τότε ο οργανισμός δεν μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, ενώ όταν είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα έχει επαρκές κεφάλαιο (Νιάρχος, 2004).

Όσο υψηλότερος είναι ο συγκεκριμένος δείκτης, τόσο μεγαλύτερη είναι η ρευστότητα της εταιρείας. Θεωρούμε ότι ένας δείκτης ειδικής ρευστότητας μεγαλύτερος από 1,5 είναι θετικό αποτέλεσμα για την εταιρεία. Σε περίπτωση που η τιμή του αριθμοδείκτη είναι χαμηλότερη από τη μονάδα, είναι δείγμα ότι η εταιρεία δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε ζήτηση μετρητών. Αυτός ο δείκτης χρησιμοποιείται επιπλέον για να μας δείξει πόσο ευάλωτη είναι μια εταιρεία σε μια πιθανή αλλαγή στο οικονομικό περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται.

3.3.3 Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας συμπεριλαμβάνει στον αριθμητή μόνο τα ρευστά διαθέσιμα που είναι σε μορφή μετρητών (Drake, 2010).

$$\text{Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας} = \frac{\text{Ταμείο και ισοδύναμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Σύμφωνα με τους Keyso et al. (2013) ειδικά οι βραχυπρόθεσμοι πιστωτές ενδιαφέρονται πολύ για τον συγκεκριμένο δείκτη καθώς παριστά την ικανότητα της επιχείρησης να τους αποπληρώσει χωρίς να χρειαστεί να αναμένουν. Αν και σε γενικές γραμμές μια υψηλή τιμή δείκτη πλησίον της μονάδας κρίνεται ως άριστη, ωστόσο όταν ο δείκτης έχει τιμή υψηλότερη της μονάδας σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει υπερεπάρκεια μετρητών, άρα δεν τα χρησιμοποιεί για επενδύσεις ή για τοκοφόρα στοιχεία ενεργητικού.

3.4 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

3.4.1 Αριθμοδείκτης Μεικτού Κέρδους

Το μεικτό περιθώριο κέρδους είναι ένας αριθμοδείκτης που χρησιμοποιείται στην οικονομική ανάλυση προκειμένου να αξιολογηθεί η οικονομική υγεία μιας εταιρείας υπολογίζοντας το ποσό των χρημάτων που απομένουν από τις πωλήσεις προϊόντων μετά την αφαίρεση του κόστους των πωληθέντων αγαθών (Keyso et al., 2010).

Εάν το περιθώριο μικτού κέρδους μιας εταιρείας κυμαίνεται έντονα, αυτό μπορεί να σηματοδοτεί κακές πρακτικές διαχείριση. Από την άλλη πλευρά, τέτοιες διακυμάνσεις μπορεί να δικαιολογούνται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες μια εταιρεία κάνει σαρωτικές

επιχειρησιακές αλλαγές στο επιχειρηματικό της μοντέλο, οπότε η προσωρινή αστάθεια δεν πρέπει να προκαλεί ανησυχία (Drake, 2010).

Οι προσαρμογές τιμολόγησης προϊόντων ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν τον αριθμοδείκτη μεικτού κέρδους. Εάν μια εταιρεία πωλεί τα προϊόντα της σε τιμή που υψηλότερη του κόστους, τότε υπάρχει ο κίνδυνος ότι λιγότεροι πελάτες μπορούν να αγοράσουν το προϊόν και, κατά συνέπεια, η εταιρεία μπορεί να χάσει μερίδιο αγοράς. Αντίστοιχα, εάν μια εταιρεία θέλει να αυξήσει το μερίδιο αγοράς, τότε είναι πιθανό να μειώσει την τιμή, μειώνοντας αντίστοιχα το περιθώριο κέρδους.

3.4.2 Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων

Η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων συγκρίνει τα ετήσια καθαρά έσοδα μιας επιχείρησης με τα ίδια κεφάλαια. Ο αριθμοδείκτης χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει την απόδοση που δημιουργεί ένας οργανισμός σε σχέση με την επένδυση σε αυτόν, συνήθως σε σχέση με την απόδοση που δημιουργείται από άλλες εταιρείες του ίδιου κλάδου. Μια επιχείρηση που μπορεί να δημιουργήσει υψηλή απόδοση ιδίων κεφαλαίων θεωρείται καλή επένδυση, η οποία αυξάνει την τιμή της μετοχής της (Drake, 2010).

Ένα βασικό μέλημα για την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων είναι ότι μπορεί να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την αντικατάσταση των ιδίων κεφαλαίων με το χρέος. Η διοίκηση της εταιρείας μπορεί απλώς να επιβαρύνει το χρέος και να χρησιμοποιήσει τα έσοδα για να αγοράσει μετοχές, αντί να χρησιμοποιήσει τα χρήματα για να αυξήσει τα κέρδη. Με αυτόν τον τρόπο, η βάση ιδίων κεφαλαίων στον παρονομαστή του υπολογισμού της απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων μειώνεται, ενώ το καθαρό ποσό εισοδήματος στον αριθμητή παραμένει περίπου το ίδιο (Bragg, 2013).

Το πρόβλημα με την προσθήκη χρέους στον ισολογισμό μιας εταιρείας είναι ότι η επιχείρηση μπορεί να μην έχει αρκετά σταθερές ταμειακές ροές για να υποστηρίξει τις τρέχουσες πληρωμές τόκων που σχετίζονται με το χρέος. Μπορεί επίσης να μην είναι σε θέση να εξοφλήσει το χρέος, και έτσι θα αναγκαστεί να λάβει νέο χρέος κάθε φορά που το προηγούμενο δάνειο φτάσει στην ημερομηνία αποπληρωμής του.

3.4.3 Αποδοτικότητα Ενεργητικού

Η αποδοτικότητα ενεργητικού συγκρίνει τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης με τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της. Ο αριθμοδείκτης παρέχει μια εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης των περιουσιακών στοιχείων για τη δημιουργία κέρδους, και έτσι θεωρείται βασικό εργαλείο για την αξιολόγηση της απόδοσης της διαχείρισης (Νιάρχος, 2004). Ο δείκτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να συγκρίνει την αποτελεσματικότητα της χρήσης περιουσιακών στοιχείων σε έναν κλάδο, δεδομένου ότι επιχειρήσεις ίδιου μεγέθους στον ίδιο κλάδο απαιτούν περίπου τις ίδιες αναλογίες περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να παρέχουν αγαθά και

υπηρεσίες στους πελάτες. Ωστόσο, η βάση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης θα μπορούσε να διαφέρει σημαντικά μεταξύ διαφορετικών κλάδων (Drake, 2010).

3.5 Αριθμοδείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

3.5.1 Αριθμοδείκτης Χρέους Προς Ίδια Κεφάλαια

Ο λόγος χρέους προς ίδια κεφάλαια χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής μόχλευσης μιας εταιρείας και υπολογίζεται διαιρώντας τις συνολικές υποχρεώσεις μιας εταιρείας με τα ίδια κεφάλαια (Νιάρχος, 2004). Ο αριθμοδείκτης χρησιμοποιείται ευρέως στα χρηματοοικονομικά των εταιρειών, καθώς αποτελεί ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο μια εταιρεία χρηματοδοτεί τις δραστηριότητές της μέσω του χρέους έναντι των ιδίων κεφαλαίων. Ειδικότερα, αντικατοπτρίζει την ικανότητα των μετόχων να καλύπτουν όλα τα εκκρεμή χρέη σε περίπτωση μείωσης της δραστηριότητας και των κερδών.

Δεδομένου ότι ο αριθμοδείκτης μετρά το χρέος μιας εταιρείας σε σχέση με την αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της, χρησιμοποιείται συχνότερα για να εκτιμήσει το βαθμό στον οποίο μια εταιρεία αναλαμβάνει το χρέος ως μέσο μόχλευσης των περιουσιακών στοιχείων (Keyso et al., 2010). Η υψηλή αναλογία χρέους προς ίδια κεφάλαια συνδέεται συχνά με υψηλό κίνδυνο. Εάν χρησιμοποιηθεί μεγάλο χρέος για τη των δραστηριοτήτων της, μια εταιρεία θα μπορούσε ενδεχομένως να έχει περισσότερα κέρδη από ό, τι θα είχε χωρίς αυτή τη χρηματοδότηση. Εάν η μόχλευση αυξάνει τα κέρδη κατά μεγαλύτερο ποσό από το κόστος του χρέους, τότε οι μέτοχοι θα πρέπει να αναμένουν να επωφεληθούν. Ωστόσο, εάν το κόστος χρηματοδότησης του χρέους υπερτερεί των αυξημένων εσόδων, οι αξίες των μετοχών ενδέχεται να μειωθούν. Το κόστος του χρέους μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς.

Εάν οι επενδυτές θέλουν να αξιολογήσουν τη βραχυπρόθεσμη μόχλευση μιας εταιρείας και την ικανότητά της να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις χρέους που πρέπει να καταβληθούν για ένα έτος ή λιγότερο, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον δείκτη σε συνδυασμό με άλλους δείκτες, όπως τους δείκτες ρευστότητας που προαναφέρθηκαν.

3.5.3 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια

Ο αριθμοδείκτης ίδια κεφάλαια προς πάγια περιουσιακά στοιχεία δείχνει τη σχετική έκθεση των μετόχων και των κατόχων χρεών στα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας (Drake, 2010). Έτσι, εάν ο αριθμοδείκτης έχει τιμή 0,70 αυτό σημαίνει ότι οι μέτοχοι έχουν χρηματοδοτήσει το 70 % των παγίων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας και το υπόλοιπο 30% έχει αγοραστεί με ξένα κεφάλαια.

Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι με την πάροδο του χρόνου μεταβάλλεται όχι μόνο η αξία των παγίων –λόγω των αποσβέσεων - αλλά και το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου. Έτσι, το συνολικό ποσό των ιδίων κεφαλαίων μπορεί να αυξηθεί με την έκδοση νέων μετοχών.

Μια εταιρεία με χαμηλή αναλογία ιδίων κεφαλαίων προς πάγια περιουσιακά στοιχεία δεν έχει χρησιμοποιήσει την πίστωσή της στο μέγιστο και επομένως η επέκταση της πίστωσης είναι σχετικά ασφαλής (Keyso et al., 2010). Αυτό συμβαίνει επειδή σε περίπτωση εκκαθάρισης, οι πιστωτές έχουν την πρώτη απαίτηση για τα έσοδα που ανακτώνται από τα περιουσιακά στοιχεία. Ωστόσο, εάν η εταιρεία έχει πολύ χαμηλή αναλογία παγίων προς ίδια κεφάλαια, αυτό σημαίνει ότι η εταιρεία δεν αξιοποιεί την πίστωσή της, άρα οι μέτοχοι θα μπορούσαν να έχουν επιτύχει υψηλότερο ποσοστό απόδοσης σε περίπτωση που η εταιρεία διαχειριζόταν καλύτερα τις δραστηριότητές της και χρησιμοποίησε πίστωση προς όφελός της.

3.6 Αριθμοδείκτες Επενδύσεων

3.6.1 Αριθμοδείκτης Κερδών Ανά Μετοχή

Τα κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται ως τα κέρδη μιας εταιρείας διαιρεμένα με τις μετοχές της (Νιάρχος, 20004). Ο αριθμός που προκύπτει χρησιμεύει ως δείκτης της κερδοφορίας μιας εταιρείας.. Όταν η κεφαλαιακή διάρθρωση μιας εταιρείας περιλαμβάνει στοιχεία όπως δικαιώματα προαίρεσης, αυτές οι επενδύσεις - εάν ασκηθούν - θα μπορούσαν να αυξήσουν τον συνολικό αριθμό μετοχών που εκκρεμούν στην αγορά.

Τα κέρδη ανά μετοχή μπορούν να παραμορφωθούν, τόσο σκόπιμα όσο και ακούσια από διάφορους παράγοντες. Οι αναλυτές χρησιμοποιούν παραλλαγές του βασικού τύπου για να αποφύγουν τους πιο συνηθισμένους τρόπους με τους οποίους μπορεί να διογκωθεί ο αριθμοδείκτης, όπως για παράδειγμα, αφαιρώντας τα κέρδη από μη λειτουργικές ή μη συνεχόμενες δραστηριότητες. Για παράδειγμα, εάν τα κέρδη εμπεριέχουν το αντίτιμο πώλησης ενός περιουσιακού στοιχείου, οι μέτοχοι ενδέχεται να παραπλανηθούν εάν το απροσδόκητο αυτό γεγονός συμπεριληφθεί στον αριθμητή του αριθμοδείκτη, επομένως εξαιρείται.

3.7 Αριθμοδείκτες Για Τις Τράπεζες

3.7.1 Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου

Το καθαρό περιθώριο επιτοκίου δείχνει την ικανότητα της διοίκησης της τράπεζας να χορηγεί δάνεια και να λαμβάνει το επιτόκιο των δανείων χρησιμοποιώντας τα στοιχεία του ενεργητικού της. Ο δείκτης αποτυπώνει επίσης την ικανότητα της τράπεζας να δημιουργεί κύκλο εργασιών

από την χρέωση του επιτοκίου. Δεδομένου του ότι οι τράπεζες με την σειρά τους δανείζονται, ο δείκτης αποτυπώνει το πόσο αποτελεσματικά η διοίκηση χρησιμοποιεί το υπάρχον ενεργητικό για να έχει έσοδα χωρίς να χρειάζεται να καταφύγει σε δανεισμό. Ο τύπος του αριθμοδείκτη είναι (Keyso et al., 2010):

$$\text{Καθαρό περιθώριο επιτοκίου} = \frac{\text{Καθαρά έσοδα από τόκους}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$$

3.7.2 Πολλαπλασιαστής Ιδίων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αυτός παριστά την ικανότητα της τράπεζας να δημιουργεί αξία από την χρήση του ενεργητικού της. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι έχει σημασία και το μέγεθος του ενεργητικού, καθώς σε μεγαλύτερο ενεργητικό μπορεί να υπάρχουν οικονομίες κλίμακας. Οι οικονομίες κλίμακας μετρούν τη σχέση μεταξύ του κόστους παραγωγής μιας μονάδας παραγωγής και του επιπέδου παραγωγής. Όταν το μέσο κόστος παραγωγής μιας μονάδας παραγωγής μειώνεται καθώς αυξάνεται η παραγωγή, η δραστηριότητα λέγεται ότι έχει αύξουσες οικονομίες κλίμακας.

Οι οικονομίες κλίμακας μπορεί να είναι σε συγκεκριμένα επίπεδα, που σημαίνει ότι το μέσο κόστος μπορεί να μειωθεί για ορισμένα επίπεδα παραγωγής και στη συνέχεια να σταθεροποιηθεί ή να αυξηθεί, ή οι οικονομίες κλίμακας μπορεί να είναι καθολικές που σημαίνει ότι το μέσο κόστος συνεχίζει να μειώνεται καθώς αυξάνεται η παραγωγή (Keyso et al., 2010). Ο τύπος του αριθμοδείκτη είναι:

$$\text{Πολλαπλασιαστής ιδίων κεφαλαίων} = \frac{\text{Σύνολο ενεργητικού}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Στην παρούσα ενότητα θα πραγματοποιηθεί χρηματοοικονομική ανάλυση των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών (ALPHA BANK, EUROBANK, ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ και ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) για τα έτη 2015 - 2020 με σκοπό να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τον τρόπο, με τον οποίο κατάφεραν να διαχειριστούν και να ανταπεξέλθουν από την χρηματοοικονομική κρίση που επηρέασε την χώρα μας για περισσότερο από μια δεκαετία, καθώς και την υγειονομική κρίση του COVID-19 μετά την εφαρμογή μιας σειράς μέτρων που επιβλήθηκαν για την προστασία των πολιτών.

Ειδικότερα, η χρηματοοικονομική ανάλυση αφορά στον υπολογισμό και τη μελέτη αριθμοδεικτών, οι οποίοι κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το τι εξετάζουν και μετρήθηκαν για κάθε μία τράπεζα, και για κάθε ένα έτος ξεχωριστά. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η συλλογή των οικονομικών μεγεθών πραγματοποιήθηκε μέσω των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επίσημων ιστοσελίδων του κάθε εξεταζόμενου πιστωτικού ιδρύματος.

Τέλος, οι αριθμοδείκτες που επιλέχθηκαν για την παρούσα μελέτη είναι οι δείκτες που αποτυπώνουν την κερδοφορία, την αποδοτικότητα, την ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια.

4.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

4.1.1 Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού

Από τη μελέτη του συγκεκριμένου δείκτη, διαπιστώνεται πως η Εθνική Τράπεζα ακολουθεί μια σχετικά συντηρητική πολιτική ως προς την χορήγηση των δανείων της, σε σχέση με το Ενεργητικό που διαθέτει διαφοροποιώντας την από τις υπόλοιπες. Πιο συγκεκριμένα, το 2015 ο δείκτης της ήταν ο χαμηλότερος όλων της, με το ποσοστό να ανέρχεται μόλις στο 40,79% λόγω της διαγραφής ενός μεγάλου μέρους των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των προβλέψεων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από το 2015 έως και το 2017 οι δείκτες όλων των συστημικών τραπεζών ακολούθησαν ανοδική πορεία, το οποίο ήταν αποτέλεσμα της μείωσης των στοιχείων του Ενεργητικού τους αλλά και η υιοθέτηση μιας ριψοκίνδυνης πιστωτικής πολιτικής όπου πάντοτε ελλοχεύει ο πιστωτικός κίνδυνος. Από την άλλη, επιτυγχάνονται και οι στόχοι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που δεν είναι τίποτα άλλο, από την μεγιστοποίηση των εσόδων τους μέσω της χορήγησης δανείων.

Το 2018 αποτέλεσε σημείο καμψής για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, δεδομένου ότι ο αριθμοδείκτης κατέγραψε συνεχείς μειώσεις, με την μεγαλύτερη να εντοπίζεται στην

Εθνική Τράπεζα, όπου από 62,04 % που ήταν εκείνη τη χρονιά, κατέβηκε στο 35,33 % το 2020 περίπου δηλαδή 27 μονάδες. Αυτό βέβαια δεν μπορεί να θεωρηθεί πως είναι αρνητικό, μιας και φανερώνει πως η Τράπεζα επιλέγει να κινείται σε ασφαλή τροχιά.

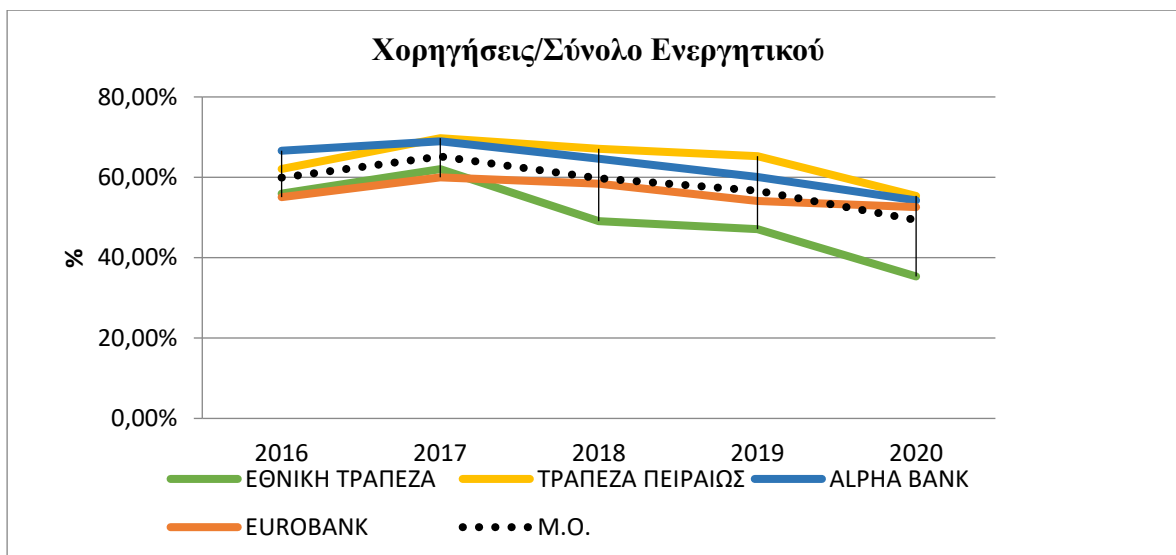
Αναφορικά με τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, η πορεία του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη ακολουθεί ομαλότερη πορεία σε σχέση με αυτόν της Εθνικής Τράπεζας. Αυτό οφείλεται κυρίως από την αλλαγή του τρόπου χορήγησης των δανείων, λόγω των συγχωνεύσεων που πραγματοποίησαν οι τρεις αυτές Τράπεζες (ALPHA BANK, EUROBANK, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ). Αυτό που διαπιστώνεται είναι πως και τα τρία χρηματοπιστωτικά ιδρύματα βρίσκονται το 2020 στα ίδια περίπου ποσοστά με το 2015, σημειώνοντας όχι ιδιαίτερα σημαντικές μειώσεις. Η διαχρονική πορεία του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη, κρίνεται σχετικά σταθερή, σε σχέση με την θέση που κατέχει το κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Πιο συγκεκριμένα, η Alpha Bank κρατά την πρωτοκαθεδρία την διετία 2015-2016 και τα σκήπτρα αναλαμβάνει το 2017 η Τράπεζα Πειραιώς για την υπόλοιπη εξεταζόμενη περίοδο με το δείκτη τους να κινείται πάνω από το μέσο όρο. Τέλος, όσον αφορά την Τράπεζα Eurobank από το 2015 -2020 ο δείκτης κινείται μεταξύ 52,59 % - 54,24 % και ευρισκόμενη πάντα κάτω από το μέσο όρο, ακολουθώντας μια σταθερή πιστωτική πολιτική.

Ως ακολούθως, τα τρία χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ALPHA BANK, EUROBANK, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) κατάφεραν να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία που δόθηκε με την χρηματοπιστωτική κρίση, και προχωρώντας σε απορροφήσεις και συγχωνεύσεις τρίτων Τραπεζών, τα οικονομικά τους στοιχεία συνέβαλλαν στο να υπάρξει μικρή πτώση των χορηγηθέντων δανείων και του ενεργητικού τους. Έτσι, οι διακυμάνσεις που παρουσίασε ο δείκτης τους, ήταν συγκριτικά πολύ μικρότερες από αυτόν της Εθνικής Τράπεζας ο οποίος τελικά κινήθηκε σε σχετικά φυσιολογικά επίπεδα.

Πίνακας 4.1.: Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020

Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	55,91 %	62,07 %	66,65 %	55,09 %	59,93 %
2017	62,04 %	69,74 %	68,97 %	59,99 %	65,19 %
2018	49,09 %	67,13 %	64,61 %	58,38 %	59,80 %
2019	47,09 %	65,24 %	60,11 %	54,15 %	56,65 %
2020	35,33 %	55,36 %	54,26 %	52,59 %	49,39 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021
 Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 4.1.: Γραμμική απεικόνιση ελληνικών συστημικών τραπεζών αριθμοδείκτη Χορηγήσεις προς Σύνολο Ενεργητικού (2015 - 2020)

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021
Ιδία επεξεργασία

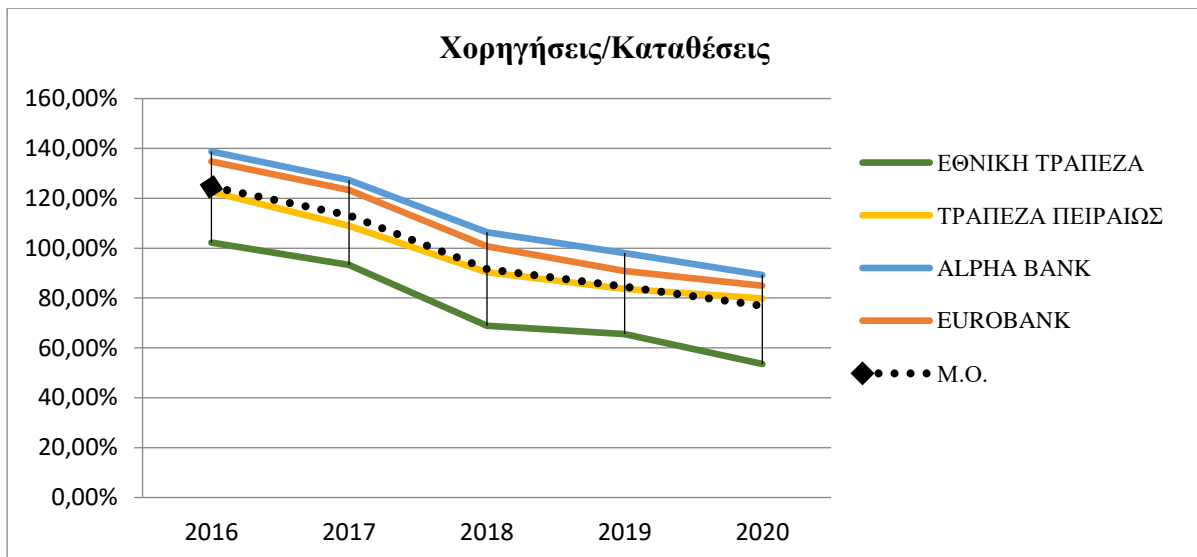
4.1.2. Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις προς Καταθέσεις

Ο αριθμοδείκτης αυτός αφορά στο λόγο των χορηγήσεων πελατών προς τις καταθέσεις των πελατών, και δείχνει κατά πόσο η τράπεζα εκτίθεται στον κίνδυνο της ρευστότητας. Ειδικότερα, όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης αυτός, τόσο πιο εκτεθειμένη είναι η εκάστοτε τράπεζα στον κίνδυνο ρευστότητας.

Πίνακας 4.2.: Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις / Καταθέσεις ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020

Αριθμοδείκτης Χορηγήσεις / Καταθέσεις					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	102,25 %	122,59 %	138,78 %	134,76 %	124,60 %
2017	93,30 %	108,89 %	127,32 %	123,39 %	113,23 %
2018	68,88 %	90,29 %	106,44 %	100,75 %	91,59 %
2019	65,52 %	83,66 %	98,07 %	90,84 %	84,52 %
2020	53,56 %	79,83 %	89,24 %	84,94 %	76,89 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021
Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 4.2.: Γραμμική απεικόνιση αριθμοδείκτη Χορηγήσεις / Καταθέσεις ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021

Ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την εξέλιξη της τιμής του Αριθμοδείκτη **Χορηγήσεις προς Καταθέσεις** όπως διαπιστώνεται από την παρούσα μελέτη, παρουσιάζει διαρκείς μειώσεις, αποτυπώνοντας μια ιδιαίτερα σημαντική βελτίωση σε επίπεδο ρευστότητας των τεσσάρων συστημικών τραπεζών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν θετικές προοπτικές όσον αφορά την χορήγηση δανείων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, που σημαίνει ουσιαστικά τόνωση της πραγματικής οικονομίας με τις διάφορες χρηματοδοτήσεις που δίνονται προς αυτά. Το γεγονός ότι η τιμή του αριθμοδείκτη παρουσιάζει πτωτική πορεία, είναι ιδιαίτερα θετικό μήνυμα για την μετέπειτα πορεία τους, μιας και φανερώνει ότι η χρηματοδότηση των δανειστών δεν προέρχεται από τις καταθέσεις τους, αλλά από πηγές χρηματοδότησης όπως των κεντρικών τραπεζών, έκδοση νέων ομολόγων κλπ.

Όπως διαπιστώνεται από το παραπάνω γράφημα, η Εθνική τράπεζα βρίσκεται σαφώς σε καλύτερη θέση από τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μιας και κατάφερε από το 105,62 % που βρισκόταν το 2015 να μειωθεί στο 53,56 % το 2020. Με αυτόν τον τρόπο αποδεικνύεται η εμπιστοσύνη που απολαμβάνει από τους καταθέτες της, αλλά και το υψηλό επίπεδο φερεγγυότητας που κατέχει. Βέβαια, και τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα κινήθηκαν σε πτωτική τροχιά, δείχνοντας πως σιγά-σιγά αρχίζει και βελτιώνεται το κλίμα στον τραπεζικό κλάδο. Πιο συγκεκριμένα, στην αμέσως καλύτερη θέση βρίσκεται η Eurobank όπου ο αριθμοδείκτης της από 126,86 % που βρισκόταν το 2015 μειώθηκε στο 79,83 % το 2020, ακολουθεί η Alpha Bank και η Τράπεζα Πειραιώς όπου για τα ίδια έτη οι δείκτες μειώθηκαν αντίστοιχα από το 146,93 % στο 84,94 % και από 129,88 % στο 89,24 %.

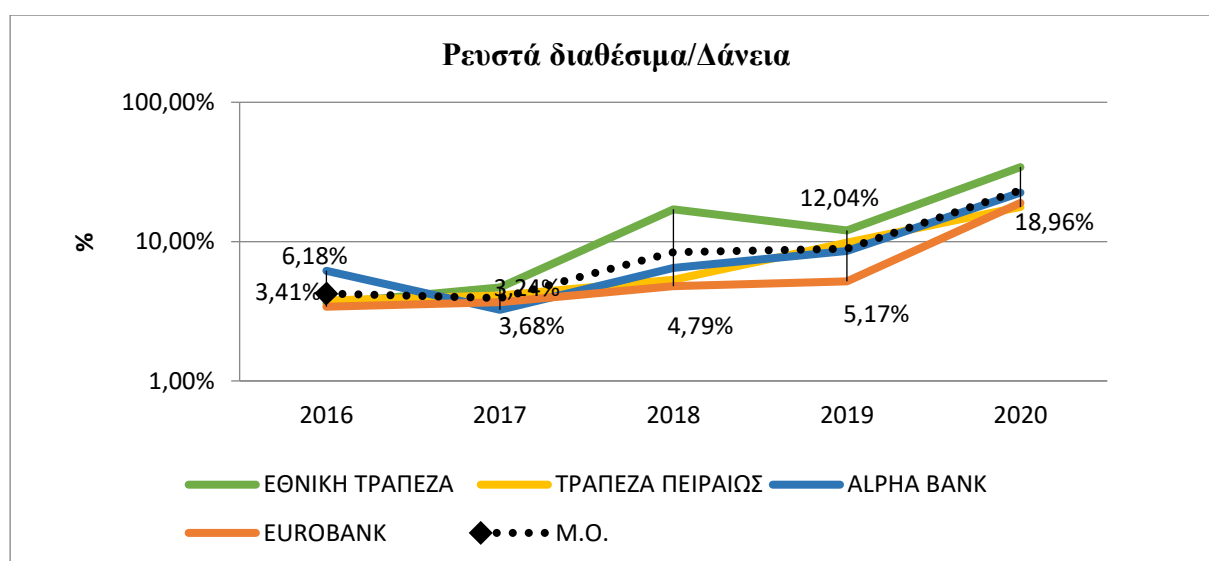
4.1.3 Ρευστά Διαθέσιμα Προς Δάνεια

Τα αποτελέσματα για τον αριθμοδείκτη *Ρευστά Διαθέσιμα προς Δάνεια* απεικονίζονται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν:

Πίνακας 4.3.: Αριθμοδείκτης Ρευστά Διαθέσιμα / Δάνεια ελληνικών συστημικών τραπεζών για την περίοδο 2015 - 2020

Αριθμοδείκτης Ρευστά Διαθέσιμα / Δάνεια					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	3,60 %	3,78 %	6,18 %	3,41 %	4,24 %
2017	4,69 %	4,11 %	3,24 %	3,68 %	3,93 %
2018	17,05 %	5,31 %	6,47 %	4,79 %	8,41 %
2019	12,04 %	9,84 %	8,55 %	5,17 %	8,90 %
2020	34,23 %	17,73 %	22,47 %	18,96 %	23,35 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021
Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 4.3.: Γραμμική απεικόνιση ελληνικών συστημικών τραπεζών Αριθμοδείκτη Ρευστά Διαθέσιμα / Δάνεια (2015 - 2020)

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΕΤΕ, Piraeus Bank, Alpha Bank, Eurobank, 2021
Ιδία επεξεργασία

Όπως διαπιστώνεται από την μελέτη του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη, καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου παρουσιάζει συνεχείς διακυμάνσεις και στις τέσσερις συστημικές τράπεζες. Η μαζική φυγή των καταθέσεων λόγω της επιβολής των Capital Control τόσο των νοικοκυριών όσο και των νομικών προσώπων το 2015, είχε ως αποτέλεσμα τα τέσσερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που μελετώνται, να καταγράψουν σημαντικές μειώσεις τον επόμενο χρόνο. Η μείωση του δείκτη συνεχίστηκε και το 2017. Εξαιρέση αποτελούν οι δείκτες της Εθνικής Τράπεζας και της Eurobank οι οποίες κατέγραψαν μικρή άνοδο, και ήταν

αυτές που ανέβασαν τον γενικό μέσο όρο. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης της Εθνικής Τράπεζας κατέγραψε μια αρκετά σημαντική άνοδο, με το δείκτης της από το 3,60 % να φτάνει στο 4,69 % ξεπερνώντας το μέσο όρο του δείκτη για την συγκεκριμένη χρονιά. Αντίστοιχα ο δείκτης της Eurobank από 3,78 % ανήλθε στο 4,11%. Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως κατάφεραν να εκμεταλλευτούν με τον πλέον αποδοτικό τρόπο τις υπάρχουσες οικονομικές συνθήκες, όπου αύξησαν τα ταμειακά τους διαθέσιμα και μείωσαν αντίστοιχα τα δάνεια και τις απαιτήσεις που χορήγησαν στους Πελάτες τους.

Την επόμενη τριετία 2018 - 2020 τα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά και για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες μιας και ο αριθμοδείκτης ακολούθησε ανοδική πορεία. Ιδιαίτερα δε της Εθνικής όπου κατάφερε από το 4,69 % να υπερδιπλασιαστεί φτάνοντας στο 17,05 % και αυτό γιατί σημειώθηκε αύξηση των ταμειακών της διαθεσίμων στα € 3,5 δις και ταυτόχρονα σημειώθηκε μείωση των δανείων που χορηγήθηκαν στα φυσικά και νομικά πρόσωπα κατά € 7 δις. Εξίσου σημαντική ήταν και η πορεία των υπόλοιπων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπου το 2020 ο αριθμοδείκτης «Ρευστά Διαθέσιμα προς Δάνεια» εμφανίστηκε διπλασιασμένος με τον μέσο όρο να αγγίζει το 23,35 %.

Το γεγονός ότι υπάρχει μια διαφοροποίηση στις τιμές του δείκτη μεταξύ των τεσσάρων συστημικών τραπεζών που εξετάζονται, φανερώνει πως υπάρχουν διαφορές ως προς τον τρόπο που οι διοικήσεις των Τραπεζών διαχειρίζονται τα ταμειακά τους διαθέσιμα αλλά και τον τρόπο που χορηγούν τα δανειά τους, και αυτό οφείλεται λόγω του ευθραύστου οικονομικού περιβάλλοντος όπου δραστηριοποιούνται.

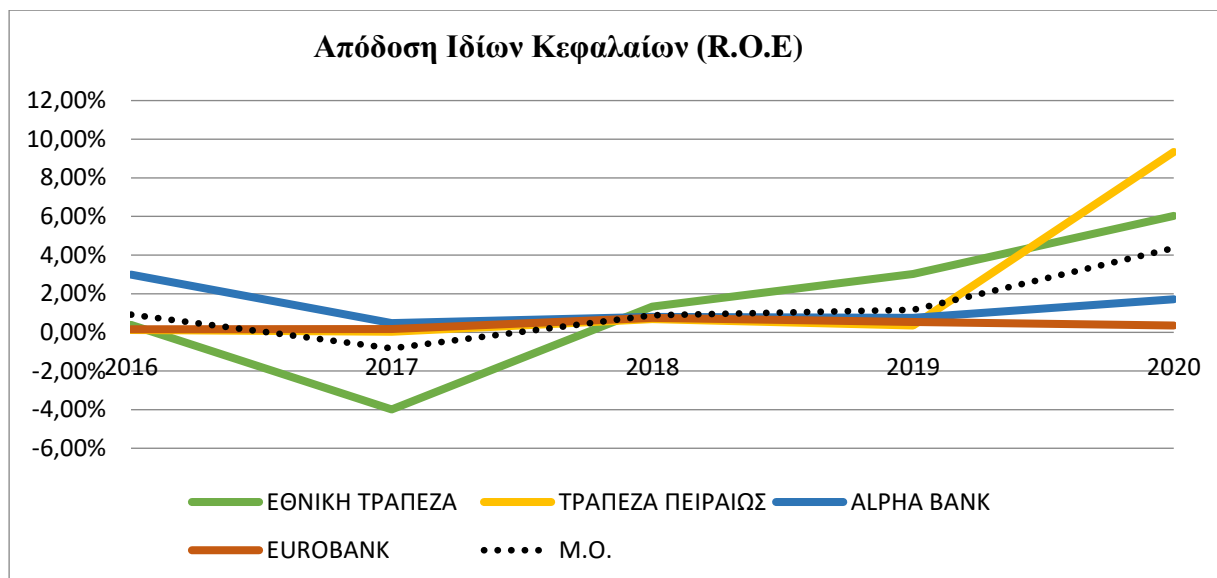
4.2 Αριθμοδείκτες Κερδοφορίας / Αποδοτικότητας

4.2.1 Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.)

Πίνακας 4.4- Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.)

Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.)					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	0,39 %	0,12 %	2,99 %	0,16 %	0,92 %
2017	-3,99 %	0,03 %	0,48 %	0,17 %	-0,83 %
2018	1,34 %	0,68 %	0,80 %	0,75 %	0,89 %
2019	3,02 %	0,36 %	0,75 %	0,53 %	1,17 %
2020	6,03 %	9,34 %	1,72 %	0,36 %	4,36 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.4- Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων (Return on Equity – R.O.E.)

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με τον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη, όπως διαπιστώνεται ο μέσος όρος του 2015 παρουσίασε αρνητικό πρόσημο εξαιτίας των ζημιών που κατέγραψαν οι συστημικές τράπεζες που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη. Δυστυχώς, η Εθνική Τράπεζα παρουσίασε ζημίες και το 2017 με το ποσοστό του δείκτη εκείνης της χρονιάς να βρίσκεται στο -3,99 % λόγω των υψηλών προβλέψεων για τα επισφαλή δάνεια.

Ωστόσο, παρά τις δυσκολίες των προηγούμενων ετών, κατόρθωσε να ανακάμψει, ξεπερνώντας την επόμενη τριετία τον μέσο όρο. Μάλιστα, το 2020 ο δείκτης άγγιξε το 6,03 % έναντι του ποσοστού 3,02 % του προηγούμενου έτους. Αντιθέτως, η Alpha Bank παρά την καλή της πορεία που παρουσίασε το 2016 όπου ο δείκτης έφτασε στο 2,99 %, δυστυχώς η απόδοση που είχαν τα Ίδια Κεφάλαιά, τις επόμενες χρονιές ακολούθησαν καθοδική πορεία και κινήθηκαν μεταξύ 0,40 % -1,16 % πέφτοντας σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τον μέσο όρο. Από την άλλη ο αριθμοδείκτης της Τράπεζας Eurobank επίσης κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα, ήταν σχεδόν καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο διαρκώς κάτω από τον μέσο όρο.

Τέλος, για την Τράπεζα Πειραιώς μέχρι και το 2019 ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης κινούνταν σε ιδιαίτερα επίπεδα. Ωστόσο, εφαρμόζοντας το σχέδιο για την απομείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που έλαβε την επονομασία «Sunrise» ο δείκτης της κατάφερε να σκαρφαλώσει στο 9,34 % το 2020 που ήταν και το μεγαλύτερο όλων των ετών, αποδεικνύοντας πως ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η διαχείριση των επενδυμένων κεφαλαίων είναι και ο πλέον ενδεδειγμένος, διότι καταφέρνει να μεγιστοποιεί την κερδοφορία της.

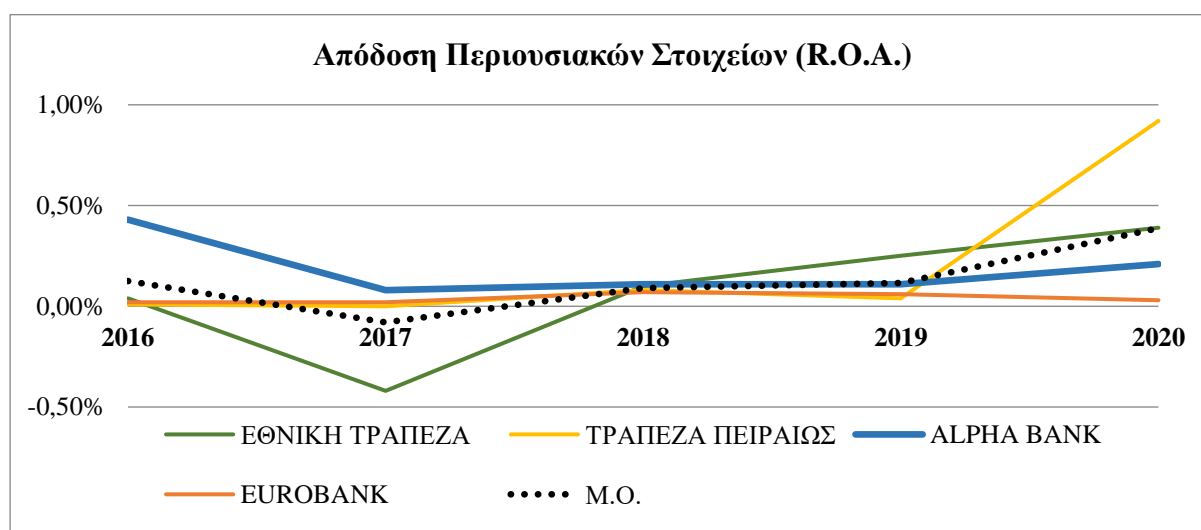
4.2.2 Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)

Πίνακας 4.5 - Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)

Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	0,04 %	0,01 %	0,43 %	0,02 %	0,13 %
2017	-0,42 %	0,00 %	0,08 %	0,02 %	-0,08 %
2018	0,10 %	0,08 %	0,11 %	0,07 %	0,09 %
2019	0,25 %	0,04 %	0,11 %	0,06 %	0,12 %
2020	0,39 %	0,92 %	0,21 %	0,03 %	0,39 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Από την ανάλυση του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη διαπιστώνεται, πως η αποδοτικότητα του ενεργητικού και των τεσσάρων συστημικών τραπεζών κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και μάλιστα το 2015 εμφανίζεται με αρνητικό πρόσημο, το οποίο οφείλεται στην επιβολή των κεφαλαιακών ελέγχων και του PSI που πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα έτη. Ωστόσο, την επόμενη πενταετία ο μέσος όρος του δείκτη των υπό εξέταση τραπεζών, παρουσίασαν μια ελαφρά άνοδο –πλην της Εθνικής Τράπεζας- όπου το 2017 παρουσίασε αρνητική τιμή (-0,04 %).

Διάγραμμα 4.1 - Αριθμοδείκτης Απόδοσης Περιουσιακών Στοιχείων (Return On Assets – R.O.A.)

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Γενικότερα ως προς την αποδοτικότητα κάθε Τράπεζας, διαπιστώνεται πως οι χαμηλότερες τιμές εντοπίζονται στις Τράπεζες Πειραιώς και EUROBANK μέχρι και το 2019 που κινούνται από 0,00 % - 0,04 % και 0,02 % - 0,07 % αντίστοιχα πολύ πιο χαμηλά και από

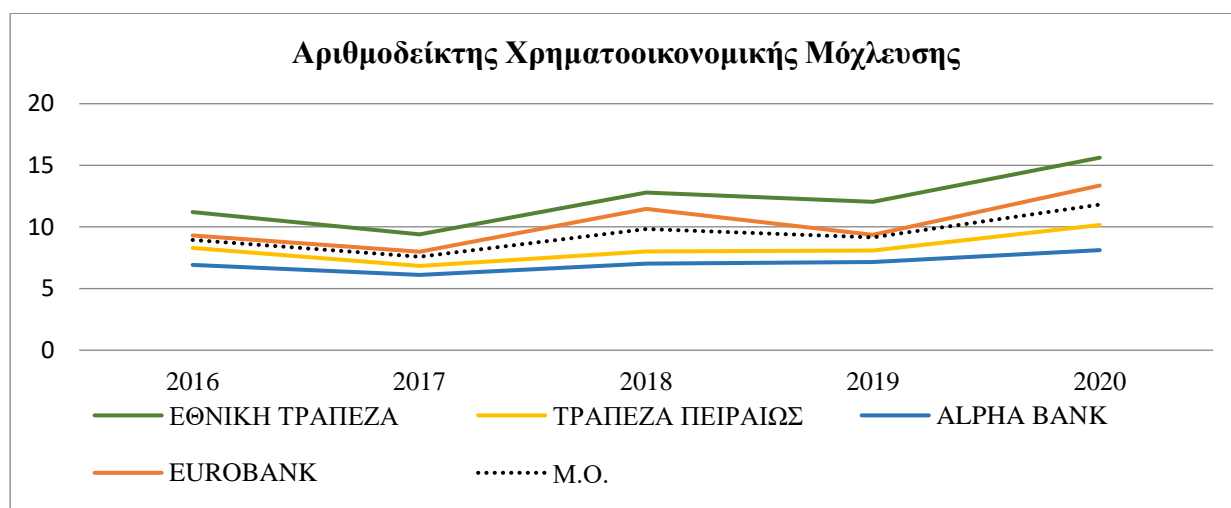
το μέσο όρο. Ωστόσο, το 2020 η Τράπεζα Πειραιώς κατάφερε έστω και για λίγο να ανακάμψει, ικανοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τους μετόχους της. Όσον αφορά την Εθνική Τράπεζα, κατά την διάρκεια της τριετίας 2015 έως και 2017 όπως αναφέρθηκε και παραπάνω παρουσίασε τις χειρότερες επιδόσεις, της Eurobank είναι σταθερά σε χαμηλά επίπεδα χαμηλή σε όλη τη διάρκεια της εξαετίας όπως και της Alpha Bank.

4.2.3 Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης

Πίνακας 4.6-Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης

Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	Μ.Ο.
2016	11,2	8,3	6,92	9,32	8,94
2017	9,4	6,84	6,11	7,99	7,59
2018	12,78	8	7,03	11,47	9,82
2019	12,03	8,08	7,15	9,36	9,16
2020	15,62	10,16	8,12	13,36	11,82

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.6 - Αριθμοδείκτης Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Όπως διαπιστώνεται από την ανάλυση του δείκτη, οι τιμές του δείκτη ειδικά για την Εθνική Τράπεζα, τη Eurobank και την Τράπεζα Πειραιώς κινούνται σε υψηλά επίπεδα πολύ

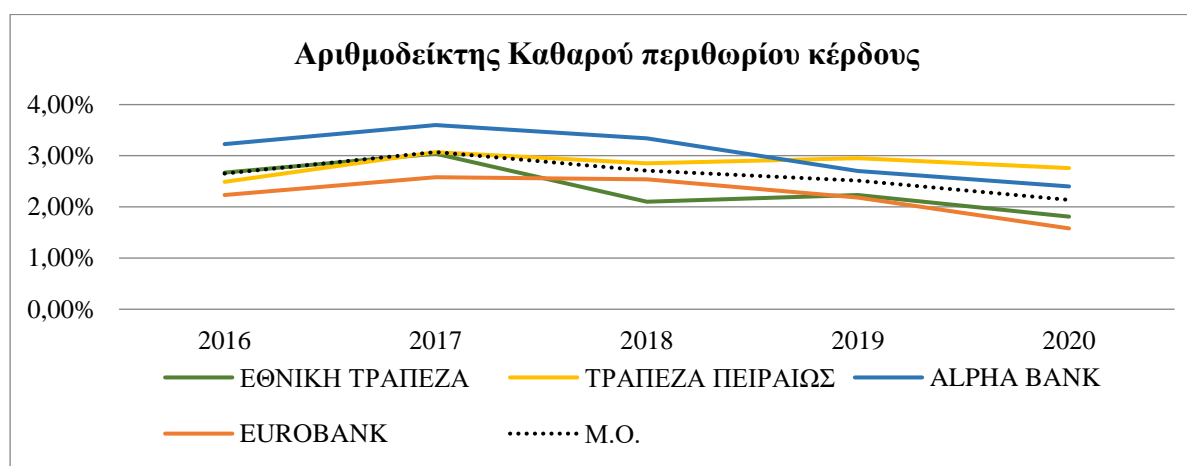
κοντά στο μέσο όρο. Από την άλλη, η Alpha Bank έχει χαμηλό δείκτη μόχλευσης καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου 2015 - 2020. Στο σύνολό του ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό και μάλιστα υπερβαίνει το γενικό πρότυπο που πρέπει να είναι μεγαλύτερο της μονάδας. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει πως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δύναται να δανειστούν με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, όπου η χρήση των ξένων κεφαλαίων θα είναι άκρως αποδοτική, οδηγώντας τα σε υψηλότερη αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων τους επιτυγχάνοντας ολοένα και περισσότερα κέρδη.

4.2.4 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου

Πίνακας 4.7-Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου

Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	Μ.Ο.
2016	2,67 %	2,49 %	3,23 %	2,23 %	2,66 %
2017	3,04 %	3,07 %	3,60 %	2,58 %	3,07 %
2018	2,10 %	2,85 %	3,34 %	2,54 %	2,71 %
2019	2,23 %	2,95 %	2,70 %	2,18 %	2,52 %
2020	1,81 %	2,76 %	2,40 %	1,58 %	2,14 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.7-Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Από την ανάλυση του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη διαπιστώνεται ότι οι τιμές του παρουσιάζουν συνεχείς διακυμάνσεις. Την καλύτερη πορεία ακολούθησε ο δείκτης της ALPHA BANK ο οποίος κινήθηκε σε υψηλά επίπεδα μεταξύ 2,40 % - 3,60 % που σημαίνει

πως χρησιμοποίησε με αποδοτικότερο τρόπο τα στοιχεία του ενεργητικού της που της αποφέρουν αντίστοιχα έσοδα από τους τόκους. Ακολουθεί η Τράπεζα Πειραιώς η οποία παρότι παρουσίασε κάμψη από το 2017 και έπειτα, εντούτοις οι δείκτες της ήταν σαφώς καλύτεροι από αυτούς της Εθνικής και της EUROBANK. Λόγοι που οδήγησαν σε αυτήν την πορεία, ήταν η σταθερότητα των Καθαρών Εσόδων που προέρχονταν από τόκους αλλά και από τη σωστή διαχείριση τους ενεργητικού της. Αναφορικά με τους δείκτες της Εθνικής Τράπεζας καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, ήταν σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μέσο όρο και αυτό οφείλεται στην κατακόρυφη πτώση των καθαρών εσόδων που προέρχονται από τους τόκους, και αποτελεί συνέχεια της τεράστιας πτώσης των χορηγηθέντων δανείων αλλά και των υψηλών προβλέψεων απομείωσης αξίας δανείων. Εξάίρεση, αποτελεί το έτος 2016 όπου το Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου βρίσκεται στο 2,67 % και ο μέσος όρος και των τεσσάρων συστημικών τραπεζών βρίσκεται στο 2,66 %.

4.3 Αριθμοδείκτες Επενδύσεων

Οι συγκεκριμένοι αριθμοδείκτες δείχνουν ποια είναι η πολιτική που ακολουθούν οι τράπεζες, σχετικά με τις επενδύσεις τους.

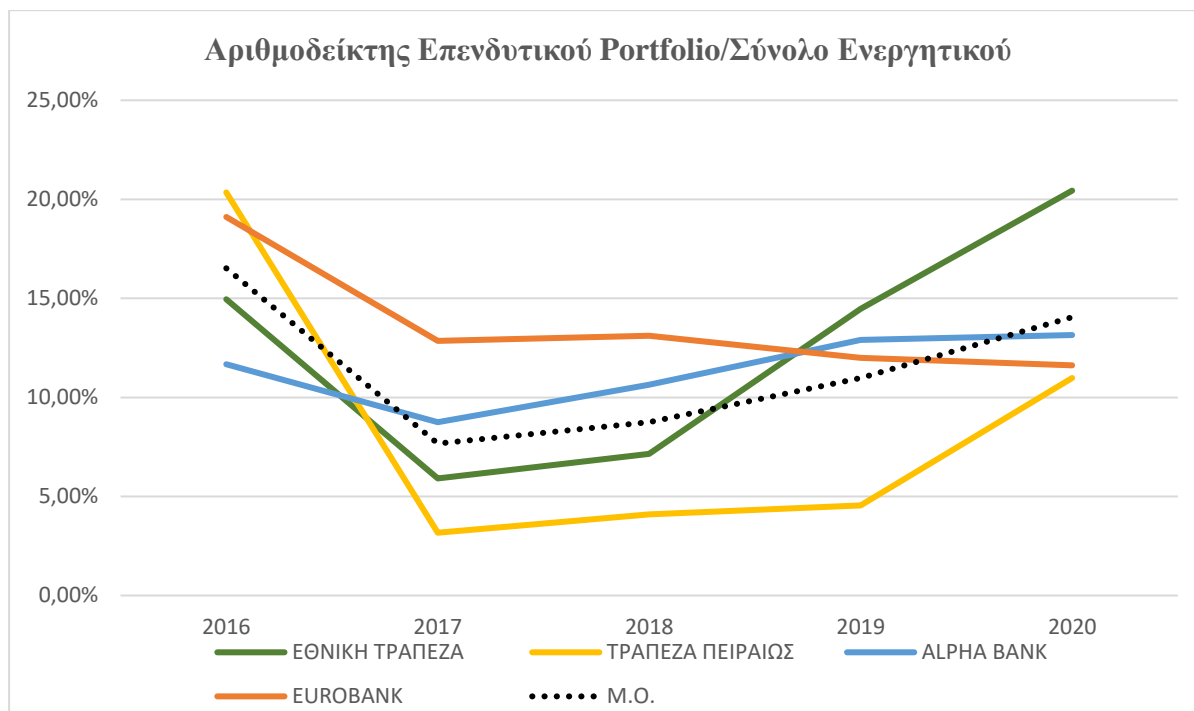
4.3.1 Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 4.8. -Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού

Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Portfolio προς Σύνολο Ενεργητικού					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	Μ.Ο.
2016	14,95 %	20,35 %	11,67 %	19,11 %	16,52 %
2017	5,91 %	3,17 %	8,75 %	12,86 %	7,67 %
2018	7,15 %	4,09 %	10,64 %	13,12 %	8,75 %
2019	14,47 %	4,54 %	12,90 %	12,00 %	10,98 %
2020	20,44 %	10,98 %	13,15 %	11,62 %	14,05 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών

Ίδια Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.8-Αριθμοδείκτης Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού
 Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Όσον αφορά στο δείκτη επενδυτικού χαρτοφυλακίου προς το σύνολο του ενεργητικού, παρατηρείται ότι η τράπεζα Πειραιώς έχει τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις με την υψηλότερη τιμή να υφίσταται το έτος 2016 και ισούται με 20,35 % και την χαμηλότερη να υφίσταται το έτος 2017 με τιμή ίση με 3,17 %. Ενώ έντονη είναι και η μεταβολή του τα επόμενα χρόνια με το έτος 2020 να αυξάνεται κατά 6 περίπου μονάδες, από 4,54 % το 2019 σε 10,58 % το 2020. Από την άλλη, την μικρότερη διακύμανση παρατηρούμε στην τράπεζα Alpha, με την μικρότερη τιμή να υφίσταται το 2017, και είναι ίση με 8,7%, και την υψηλότερη τιμή το έτος 2020, η οποία ισούται με 13,15 %.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην Εθνική τράπεζα το επενδυτικό της χαρτοφυλάκιο αυξήθηκε κατά το διάστημα που εξετάζεται με την τιμή της να ισούται το 2020 με 20,44%, μια αύξηση της τάξεως του 5,49 % από το 2016. Από την άλλη, στην Eurobank, το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο υπέστη μείωση, με το δείκτη από 19,11 % που βρισκόταν το 2016, να μειώνεται σε 11,62 % το 2020. Ωστόσο, στο σύνολο των τραπεζών παρατηρείται ότι οι επενδύσεις, σε βάθος πενταετίας, μειώθηκαν κατά 2,47 % από 16,52 % που ήταν το 2016, σε 14,05 % το 2020.

4.3.2 Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου Προς Σύνολο Ενεργητικού

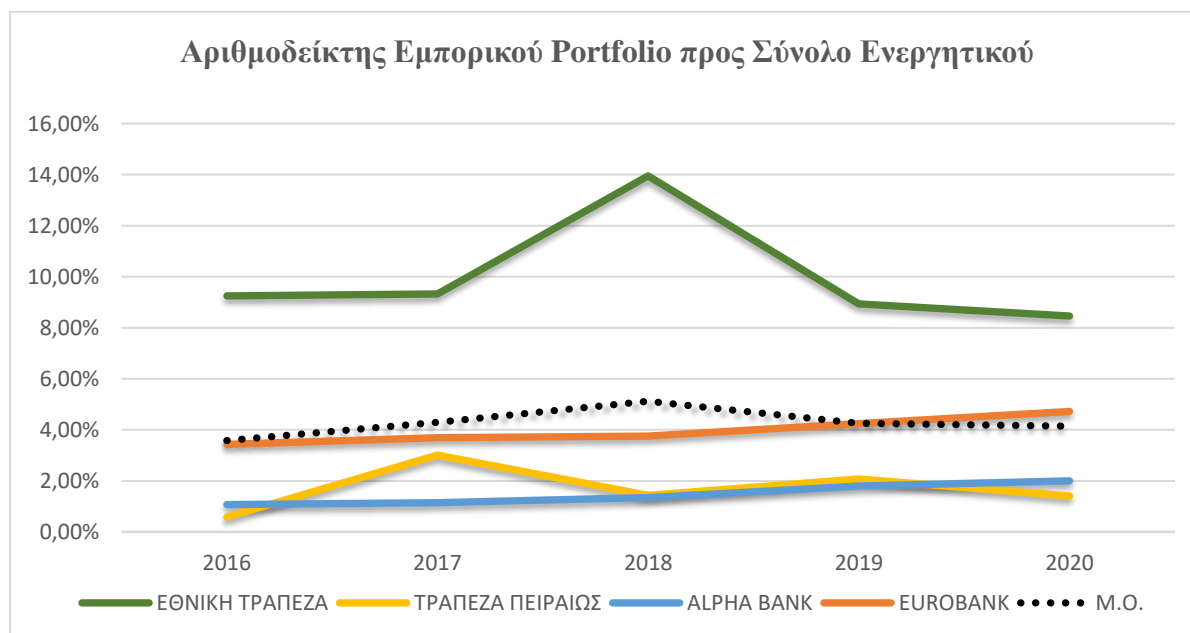
Πίνακας 4.9 - Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού

Αριθμοδείκτης Εμπορικού Portfolio προς Σύνολο Ενεργητικού					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	9,25 %	0,58 %	1,07 %	3,43 %	3,58 %
2017	9,32 %	3,01 %	1,14 %	3,69 %	4,29 %
2018	13,95 %	1,43 %	1,34 %	3,76 %	5,12 %
2019	8,94 %	2,07 %	1,80 %	4,24 %	4,26 %
2020	8,46 %	1,41 %	2,00 %	4,72 %	4,15 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών

Ιδία Επεξεργασία

Σχετικά με τον αριθμοδείκτη εμπορικού χαρτοφυλακίου προς το σύνολο του ενεργητικού παρατηρείται ότι για την Εθνική τράπεζα το εμπορικό χαρτοφυλάκιο αποτελεί σημαντικό κομμάτι του ενεργητικού της καθώς, καθ' όλη τη διάρκεια που μελετάται, η τιμή του δείκτη της είναι αρκετά υψηλότερη του μέσου όρου. Από την άλλη, όσον αφορά στην τράπεζα Πειραιώς και την τράπεζα Alpha, οι τιμές του δείκτη τους σε όλη την πενταετία, είναι αρκετά μικρότερες από τις τιμές του μέσου όρου. Ενώ, για την Eurobank, οι τιμές του δείκτη, και για τα πέντε έτη, κυμαίνονται πολύ κοντά στο μέσο όρο.

Διάγραμμα 4.9-Αριθμοδείκτης Εμπορικού Χαρτοφυλακίου προς Σύνολο Ενεργητικού

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών

Ιδία Επεξεργασία

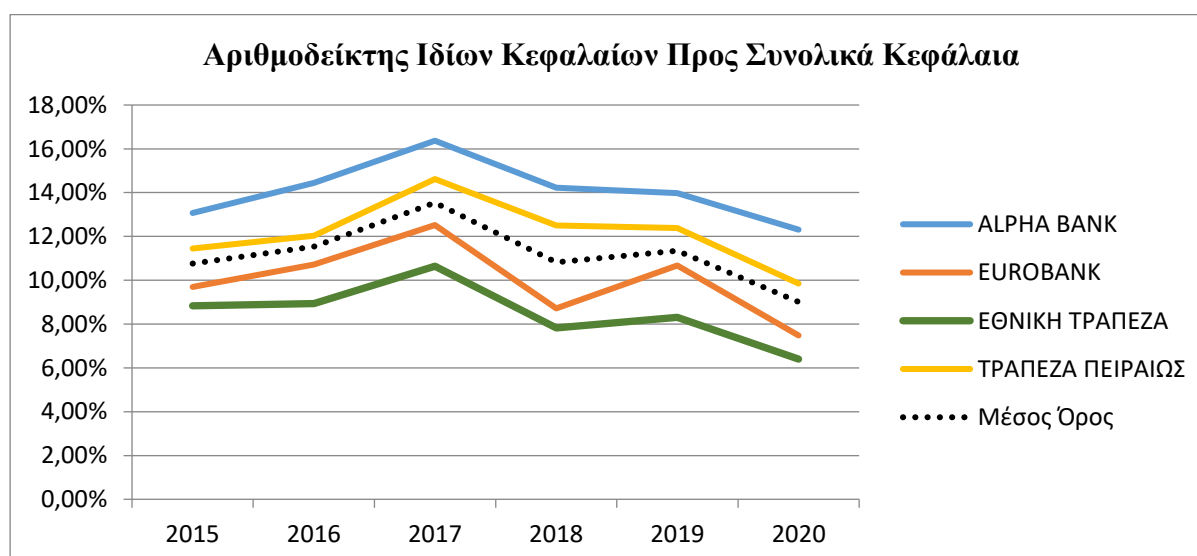
4.4 Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας

4.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια

Πίνακας 4.10 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια

Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	Μ.Ο.
2016	8,93 %	12,04 %	14,44 %	10,72 %	11,54 %
2017	10,64 %	14,62 %	16,37 %	12,52 %	13,54 %
2018	7,82 %	12,50 %	14,23 %	8,72 %	10,82 %
2019	8,31 %	12,38 %	13,98 %	10,68 %	11,34 %
2020	6,40 %	9,85 %	12,31 %	7,48 %	9,01 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.10 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Συνολικά Κεφάλαια

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
Ιδία Επεξεργασία

Η ανάλυση του αναφερόμενου αριθμοδείκτη δείχνει ότι και στις τέσσερις τράπεζες, αλλά και ο μέσος όρος ακολουθούν την ίδια πορεία, με πολύ μικρές διαφορές, με τις τιμές του να κυμαίνονται από 6,40 % έως 16,37 %.

Ωστόσο, η πορεία του μέσου όρου του δείκτη κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, με το 2020 να αγγίζει την χαμηλότερη τιμή της πενταετίας, η οποία ισούται με 9,01 %, στοιχείο κατά

το οποίο διαφαίνεται η επιρροή της υγειονομικής κρίσης, λόγω της πανδημίας του COVID, με την ανάγκη για εξωτερικό δανεισμό να θεωρείται επιτακτική. Όσον αφορά την κάθε μια από τις εξεταζόμενες τράπεζες, παρατηρείται ότι η Εθνική τράπεζα έχει τις χαμηλότερες τιμές, σε όλο το διάστημα που εξετάζεται, ακόμα και από τον μέσο όρο, στοιχείο το οποίο επιβεβαιώνεται και από τις κινήσεις της, με την αύξηση της χρηματοδότησης της από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά και την σύναψη διατραπεζικών συμβάσεων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού. Την ίδια πορεία ακολουθεί και η Eurobank, με τις τιμές της να κυμαίνονται κάτω του μέσου όρου, αλλά λίγο υψηλότερες από την Εθνική τράπεζα.

Από την άλλη, Πειραιώς και Alpha Bank, κινούνται πάνω από το μέσο όρο, αν και η τιμή του δείκτη, για την τράπεζα Πειραιώς, παρουσίασε σημαντική μείωση, της τάξεως των 5 μονάδων, από το 2017, φτάνοντας στο 9,85 % το 2020. Παρόλα αυτά, οι κινήσεις της σχετικά με την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, και η αξιοποίηση προγραμμάτων, όπως το Next Generation EU, την οδηγούν σε κεφαλαιακή επάρκεια και ανάκαμψη.

Τέλος, η Alpha Bank είναι αυτή που κατέχει τις υψηλότερες τιμές του παρόντος δείκτη, γεγονός που δείχνει την αποτελεσματική της πολιτική ως προς τον τρόπο που διαχειρίζεται τα κεφάλαια της, παρόλο που κατά το 2020 άγγιξε την χαμηλότερη της τιμή, η οποία ισούται με 12,31 %. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας, και εξαιτίας των προβλημάτων ρευστότητας που δημιουργήθηκαν, η Alpha Bank συμμετείχε σε κυβερνητικά προγράμματα, όπως το ΤΕΠΙΧ II, το Γέφυρα I και II, κλπ., με σκοπό τη μείωση των συνεπειών που επήλθαν από την υγειονομική κρίση.

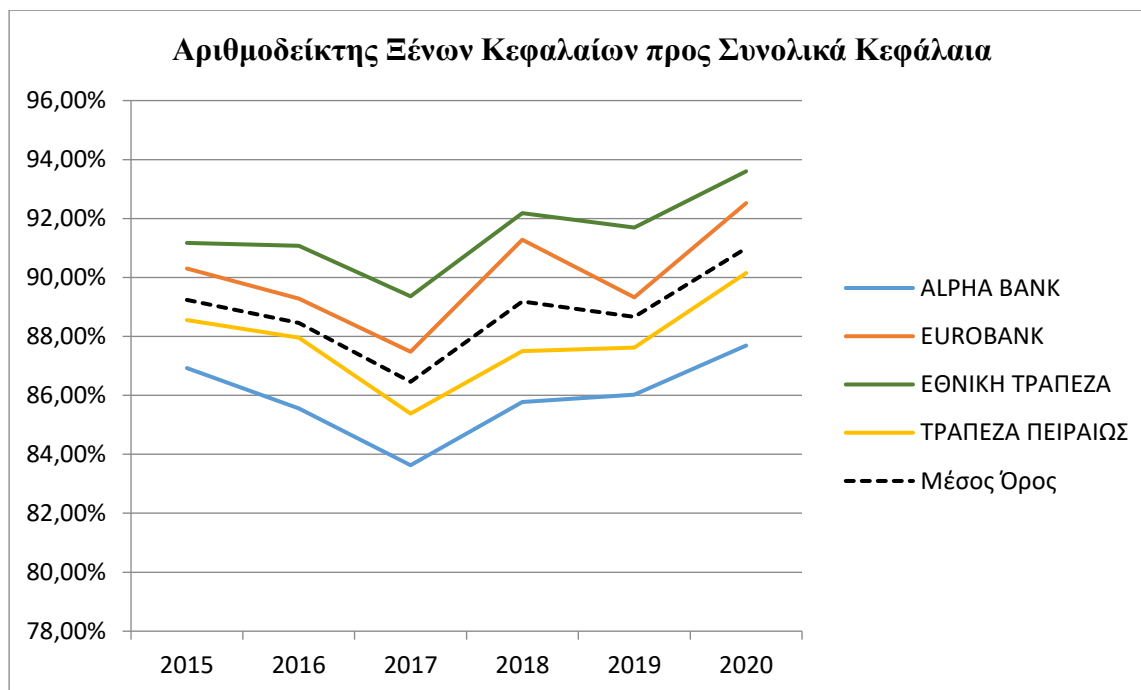
4.4.2 Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια

Από την ανάλυση του αριθμοδείκτη Ξένα Κεφάλαια προς Συνολικά Κεφάλαια, παρατηρείται ότι οι τιμές του κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα, για όλη τη πενταετία. Αυτό δείχνει ότι και οι τέσσερις τράπεζες είναι, σε μεγάλο βαθμό, εξαρτημένες από τον εξωτερικό δανεισμό.

Πίνακας 4.11 - Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια

Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	M.O.
2016	91,07 %	87,96 %	85,56 %	89,28 %	88,46 %
2017	89,36 %	85,38 %	83,63 %	87,48 %	86,46 %
2018	92,18 %	87,50 %	85,77 %	91,28 %	89,18 %
2019	91,69 %	87,62 %	86,02 %	89,32 %	88,66 %
2020	93,60 %	90,15 %	87,69 %	92,52 %	90,99 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.11-Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Ειδικότερα, το μεγαλύτερο πρόβλημα αντιμετωπίζει η Εθνική τράπεζα και ακολουθεί η Eurobank, ενώ η ακολουθεί η τράπεζα Πειραιώς, η οποία έχει τιμές μικρότερες του μέσου όρου, καθώς και η Alpha Bank που κατέχει την καλύτερη θέση, με τις χαμηλότερες τιμές, στοιχείο που δείχνει την μικρότερη εξάρτηση των δύο αυτών τραπεζών από ξένα κεφάλαια, καθώς κινούνται χαμηλότερα από το μέσο όρο. Παρόλα αυτά, οι συνέπειες της πανδημίας του COVID διαφαίνονται για όλες τις τράπεζες, όπου κατά το έτος 2020, επηρεάστηκε σημαντικά η λειτουργία και των τεσσάρων τραπεζών, με αποτέλεσμα να προβούν σε εξωτερικό δανεισμό.

Ωστόσο, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η ανάκαμψη της οικονομίας, αλλά και η αναδιάρθρωση των τραπεζικών ιδρυμάτων θεωρείται ιδιαίτερος σημαντικός, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους και να μειωθεί το ρίσκο της συνεχούς χρήσης ξένων κεφαλαίων.

4.4.3 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Καταθέσεις

Η περίπτωση του δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων προς Καταθέσεις ακολουθεί τα δεδομένα των άλλων δύο δεικτών, παρουσιάζοντας την Alpha Bank, ως την τράπεζα με τα καλύτερα ποσοστά, τα οποία κυμαίνονται από 20,25 % έως 30,23 %, που σημαίνει ότι η τράπεζα έχει τη δυνατότητα να καλύπτει τις καταθέσεις της με τη χρήση των ιδίων κεφαλαίων της. Ακολουθούν οι τράπεζα Πειραιώς και Eurobank, οι τιμές των οποίων ακολουθούν την πορεία του μέσου όρου.

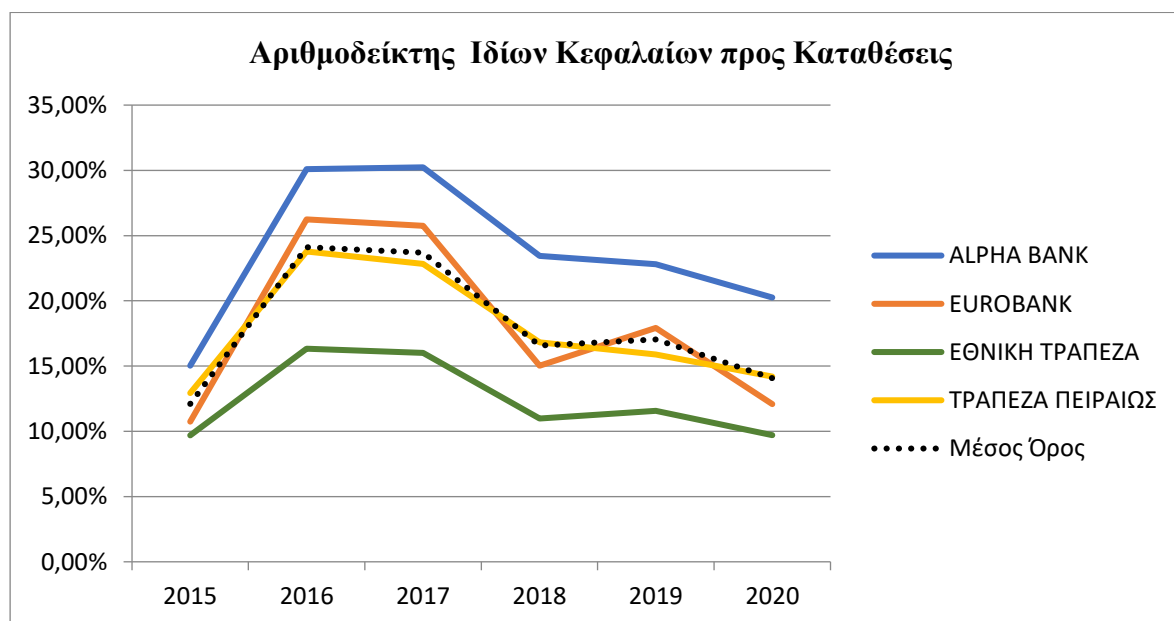

Τέλος, και στην περίπτωση αυτή, η Εθνική τράπεζα έχει τις χαμηλότερες τιμές, γεγονός που δείχνει ότι η τράπεζα καταφέρνει σε πολύ μικρό ποσοστό να καλύψει τις καταθέσεις της με τη χρήση των ιδίων κεφαλαίων της.

Πίνακας 4.12 - Αριθμοδείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια

Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Καταθέσεις					
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	EUROBANK	Μ.Ο.
2016	16,33 %	23,78 %	30,08 %	26,24 %	24,11 %
2017	16,00 %	22,83 %	30,23 %	25,75 %	23,70 %
2018	10,98 %	16,82 %	23,44 %	15,04 %	16,57 %
2019	11,56 %	15,88 %	22,81 %	17,92 %	17,04 %
2020	9,71 %	14,20 %	20,25 %	12,09 %	14,06 %

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 4.12 - Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Καταθέσεις

Πηγή: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Συστημικών Τραπεζών
 Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία αφορά στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα και την αποτύπωση των αριθμοδεικτών του, ύστερα από την οικονομική και υγειονομική κρίση που δέχθηκε η χώρα μας κατά το διάστημα από το 2015 έως το 2020. Ο βασικός της σκοπός είναι να ελέγξει την μεταβολή των οικονομικών στοιχείων στον τραπεζικό κλάδο, και την μεταβολή της ποιότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους. Δεδομένου ότι η προηγούμενη δεκαετία αποτέλεσε μια περίοδο έντονων αλλαγών και ανακατατάξεων στη χώρα, οι οποίες, όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό, επηρέασαν και το τραπεζικό σύστημα με αποτέλεσμα την ολική αναδιάρθρωση του κλάδου. Μια από τις συνέπειες της οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης ήταν και η δημιουργία ενός κλάδου με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, καθώς, πλέον, η πλειοψηφία του τραπεζικού συστήματος αποτελείται από τέσσερις τράπεζες, την Εθνική τράπεζα, την Alpha Bank, την Eurobank και την τράπεζα Πειραιώς.

Πιο αναλυτικά, οι αλλαγές που επήλθαν στη χώρα και κατ' επέκταση στο τραπεζικό σύστημα μέσω της αναδιάρθρωσης του, τον δραστικό περιορισμό του αριθμού του, καθώς και τον περιορισμό των δραστηριοτήτων των τραπεζών αποτυπώνονται με τη βοήθεια της ανάλυσης κρίσιμων αριθμοδεικτών. Ειδικότερα, μελετώνται οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, και συγκεκριμένα ο αριθμοδείκτης χορηγήσεις προς σύνολο ενεργητικού, ο αριθμοδείκτης χορηγήσεις προς καταθέσεις, ο αριθμοδείκτης ρευστά διαθέσιμα προς δάνεια. ακόμη, εξετάζονται οι αριθμοδείκτες κερδοφορίας και αποδοτικότητα, οι οποίοι είναι ο αριθμοδείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων, ο αριθμοδείκτης απόδοσης περιουσιακών στοιχείων, ο αριθμοδείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης, ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου επιτοκίου. καθώς και οι αριθμοδείκτες επενδύσεων, και ειδικότερα ο αριθμοδείκτης επενδυτικού χαρτοφυλακίου προς σύνολο ενεργητικού και ο αριθμοδείκτης εμπορικού χαρτοφυλακίου προς σύνολο ενεργητικού.

Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν μέσω της μελέτης των αναφερόμενων αριθμοδεικτών, παρατηρήθηκε ότι από το 2016 έως και την υγειονομική κρίση που επήλθε εξαιτίας του COVID-19, η ελληνική οικονομία είχε παρουσιάσει θετικό πρόσημο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, και κατ' επέκταση στη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης και ρευστότητας των τραπεζών. Τόσο η

κεφαλαιακή αυτονομία, όσο και η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών βελτιώθηκε, με τις συνθήκες χρηματοδότησης να θεωρούνται ευνοϊκές, λόγω των χαμηλών επιτοκίων στην ΕΕ.

Ωστόσο, με το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης, οι τράπεζες κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν, για ακόμη μια φορά, ιδιαίτερες συνθήκες αβεβαιότητας και νέες προκλήσεις. Όσον αφορά στη ρευστότητα, η πορεία των αριθμοδεικτών δείχνει σημαντική βελτίωση κατά το εξεταζόμενο διάστημα. Ειδικά, κατά το έτος 2020, η ρευστότητα, μέσω της συμβολής των μέτρων κατά της πανδημίας και την αποδοχή των ελληνικών ομολόγων ως εγγύηση για τις πράξεις αναχρηματοδότησης, ενισχύθηκε σημαντικά. Ακόμη, η αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, κατά το χρονικό διάστημα που αναφέρεται, συνέβαλε θετικά στην ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην αποδοτικότητα του τραπεζικού συστήματος, κατά το διάστημα 2018-2020, παρουσιάστηκε βελτίωση. Ειδικότερα, η μείωση των λειτουργικών εξόδων μέσω της μείωσης καταστημάτων και προσωπικού, η αύξηση των εσόδων από προμήθειες, καθώς και τα μη επαναλαμβανόμενα έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις συνέβαλαν σημαντικά στην βελτίωση της αποδοτικότητας. Επιπλέον, μέσω του υπολογισμού του αριθμοδείκτη χρηματοοικονομικής μόχλευσης παρατηρήθηκε ότι η χρήση ξένων κεφαλαίων, και για τις τέσσερις τράπεζες, είναι συμφέρουσα και μπορεί να οδηγήσει σε ακόμη υψηλότερη απόδοση των κεφαλαίων τους.

Ταυτόχρονα, η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών βρίσκονταν σε ικανοποιητικά επίπεδα, και παρέμεινε εντός των απαιτήσεων, δεδομένων των συνεπειών και των τρεχουσών συνθηκών. Παρόλα αυτά, θεωρείται πιθανό η ποιότητα των στοιχείων του ενεργητικού να διαφοροποιηθεί, λόγω της υποβάθμισης της πιστωτικής ποιότητας, της αύξησης των δανειοληπτών με δυσκολία στην αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους, καθώς και της απομείωσης της αξίας των εξασφαλίσεων.

Συνολικά, σήμερα, τα προβλήματα των ελληνικών τραπεζών εξακολουθούν να είναι σημαντικά, με το μέλλον τους να αναμένεται να τις φέρει αντιμέτωπες με σημαντικές προκλήσεις. Ειδικότερα, η εξάρτηση των τραπεζών για τη χρηματοδότησή τους από το Ευρωσύστημα, καθώς και οι συνέπειες της πανδημίας αναμένεται να οδηγήσουν σε μια νέα περίοδο μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τέλος, οι τράπεζες, θα αναγκαστούν να καλύψουν τα κόστη τους στον τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού και της ενίσχυσης των νέων μορφών ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, καθώς και να οργανώσουν την στρατηγική τους για το επόμενο διάστημα.

Κατά γενική ομολογία, οι μεγάλες αλλαγές που έχουν επέλθει στο τραπεζικό σύστημα θα πρέπει να ομαλοποιηθούν, με τα οφέλη της κατάστασης αυτής να είναι σημαντικά τόσο για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όσο και για το σύνολο της οικονομίας της χώρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

1. Alpha Bank (2008 - 2019), Οικονομικές καταστάσεις.
2. Αποστόλου, Α. (2015). « Ανάλυση Λογιστικών – Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων », Εκδόσεις Κάλλιπος, Αθήνα.
3. Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. (2009) «Αρχές Χρηματοοικονομικής Λογιστικής», Εκδόσεις Rosili, Αθήνα.
4. Βασιλειάδης, Μ. (2020). «Οδεύει η Ελλάδα προς ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο; Ενδείξεις από την εξέλιξη της μακροοικονομικής διάρθρωσης της οικονομίας». Στο Η Επόμενη ημέρα της Ελληνικής οικονομίας. Προκλήσεις και αναπτυξιακές προοπτικές. Αναμνηστικός τόμος για τον Τάκη Πολίτη (συλλογικό), Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος, σσ. 59-92.
5. Δερτιλής, Γ. (1980), Το ζήτημα των τραπεζών 1871-1873, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας
6. Εθνική Τράπεζα (2008 - 2019), Οικονομικές καταστάσεις.
7. Eurobank (2008 - 2019), Οικονομικές καταστάσεις.
8. Καραφόλας, Σ. (2021), Τραπεζικό Περιβάλλον, σημειώσεις για το μάθημα: Χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές.
9. Κωστής, Κ., Τσοκόπουλος, Β. (1988), Οι τράπεζες στην Ελλάδα 1898-1928, Αθήνα: Παπαζήσης
10. Μπήτρος, Γ.Κ. (1984), «Ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί στην Ελλάδα: προβλήματα και προοπτικές για την ανάπτυξή τους», Επιστημονική Ημερίδα Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών, σσ. 133-174
11. Νιάρχος, Ν. (2004). Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: Σταμούλης
12. Πατρώνης, Β., (2015), Ελληνική οικονομική ιστορία. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
13. Σιάτρας, Γ. (2015), Η διαδρομή των τραπεζών στην ιστορία του Χρηματιστηρίου της Αθήνας
14. Τράπεζα Πειραιώς (2008 - 2019), Οικονομικές καταστάσεις.
15. Τράπεζα της Ελλάδος (1999), Έκθεση του Διοικητή, Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος.

16. Ψαλιδόπουλος, Μ. (2014), Ιστορία της Τράπεζας της Ελλάδος 1928-2008. Από τράπεζα του κράτους, εγγυήτρια της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος

Ξένη βιβλιογραφία

1. Bragg, S. (2013) *Business ratios and formulas: a comprehensive guide*. New York: Wiley.
2. Drake, P. (2010). *Financial ratio analysis*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
3. EBRD (2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010). Transition report.
4. Gulija, B. (2021) “Covid-19 and the Basel Framework”, *International Financial Law Review*, Available at: <https://proxy.eap.gr/login?url=https://proquest.com/scholarly-journals/covid-19basel-framework/docview/2514199368/se-2?accountid=16059>
5. Keyso, D.E., Weygandt, J.J., & Warfield, T.D. (2010). *Intermediate Accounting*. 13th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons
6. Lasak, P. (2021) “The Commercial Banking Sector in Eurozone after the Pandemic: The Paths to Recovery”, *European Research Studies*, suppl. Special Issue 1; *Anixis* Vol. 24, pp. 1233-1246 Available at: <https://proxy.eap.gr/login?url=https://proquest.com/scholarly-journals/commercial-banking-sector-eurozone-after-pandemic/docview/2534656469/se-2?accountid=16059>

Ηλεκτρονικές Ιστοσελίδες

1. ΕΛΣΤΑΤ (2021), Δείκτης τιμών καταναλωτή, Ανακτήθηκε από: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/DKT87/->
2. Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2010) « Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2009», Ανακτήθηκε από <https://www.hba.gr/UplFiles/Ereunes-meletes/EllinikoTrapeziko2010-FullForWeb.pdf>
3. Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2017) «Στοιχεία Τεκμηρίωσης Σχετικά με την Λειτουργία του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος», Ανακτήθηκε από file:///C:/Users/SERDARIS/Documents/%CE%94%CE%99%CE%A0%CE%9B%CE%A9%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%A4%CE%A1%CE%91/HBA_GreekBankingSystem_January2017F2n.pdf
4. Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2021) «Στατιστικά Στοιχεία», Ανακτήθηκε από <https://www.hba.gr/Statistics/List?type=BanksNetwork>

5. Κουγιούρης, Π., Κουταβάς, Γ., Νίκας, Π., Παπαθεοδωράτος, Γ., Φωτεινός, Μ., (2013) «Χρηματοοικονομική Ανάλυση, με τη μέθοδο αριθμοδεικτών, της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος», Ανακτήθηκε από: <https://www.slideshare.net/gerasimospapatheodo/teliki-ergasia-trapezikis>
6. Μητράκος, Θ. (2016), Ομιλία στο 6ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Νομικής Τεκμηρίωσης Κοινωνικοοικονομικών Θεμάτων, Ειδική Διάλεξη "Η ελληνική οικονομία και το τραπεζικό σύστημα στην περίοδο της κρίσης", Ανακτήθηκε από: <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=88fb89ab-4d90-4d4b-8170-2c9dfd81f626>
7. Τράπεζα της Ελλάδος (2014), Το χρονικό της μεγάλης κρίσης. Η Τράπεζα της Ελλάδος, 2008 - 2013, Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος.
8. Τράπεζα της Ελλάδος (2021a), Επιτόκια καταθέσεων και δανείων, Ανακτήθηκε από: <https://www.bankofgreece.gr/statistika/nomismatikh-kai-trapezikh-statistiki/epitokia-katathesewn-kai-daneiwn>
9. Τράπεζα της Ελλάδος (2021b), Τραπεζικές καταθέσεις, Ανακτήθηκε από: <https://www.bankofgreece.gr/statistika/nomismatikh-kai-trapezikh-statistiki/katatheseis-twn-pistwtikwn-idrymatwn>
10. Τράπεζα της Ελλάδος (2021c), Εξέλιξη δανείων και καθυστερήσεων, Ανακτήθηκε από: <https://www.bankofgreece.gr/statistika/ekseliksh-daneiwn-kai-kathysterhsewn>